

Opetushallituksen ohjeiden mukainen

Teuvan perusopetuksen opetussuunnitelma 2016

Oranssilla värillä merkitty Teuvan kuntakohtainen osuus.

1 Paikallisen opetussuunnitelman merkitys ja laadinta Etelä-Pohjanmaalla

Etelä-Pohjanmaalla on yhteinen maakunnallinen opetussuunnitelma. Maakunnallinen opetussuunnitelma on laadittu 18 kunnan yhteistyönä (Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Ilmajoki, Isojoki, Isokyrö, Jalasjärvi, Kauhajoki, Kauhava, Kuortane, Kurikka, Lappajärvi, Lapua, Seinäjoki, Soini, Teuva, Vimpeli ja Ähtäri). Yhteistyötä on koordinoanut Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys. Maakunnallinen opetussuunnitelma on koskettanut yli 20 000 oppilasta (Lähde: Tilastokeskus 2014. Peruskoulun oppilaat maakunnittain 2014. <http://www.tilastokeskus.fi/til/pop/>) ja yli 2000 kuntien opetusalan henkilöä.

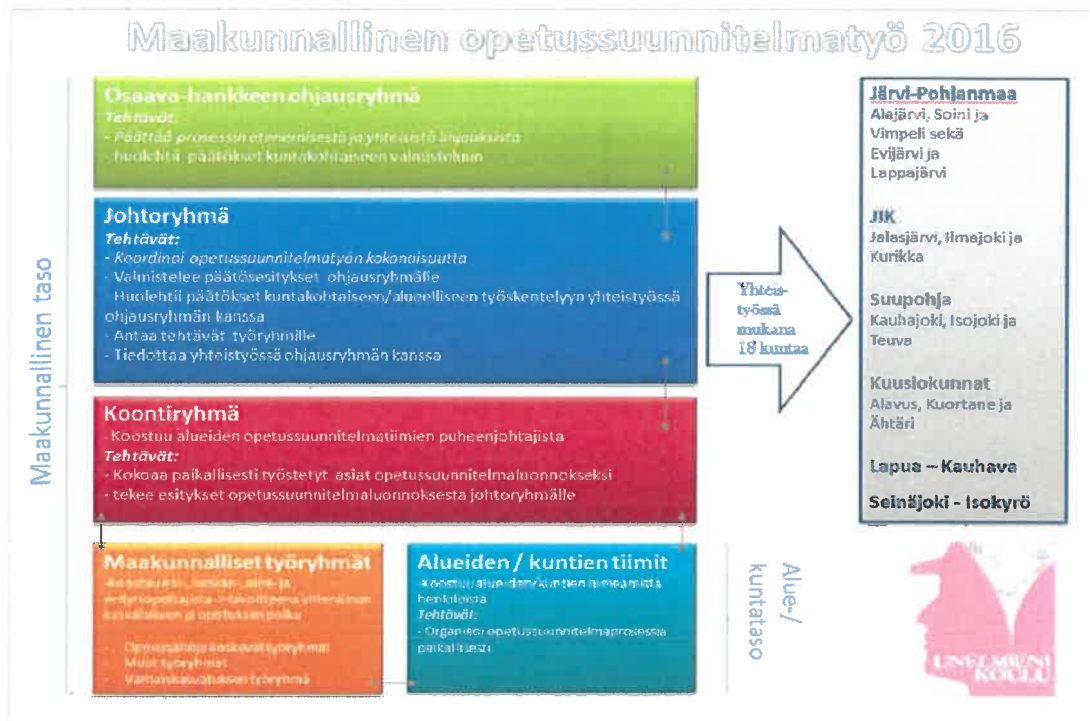
Maakunnallinen opetussuunnitelmatyö on tehty Osaava-hankkeen organisoimana. Osaava-hankkeen ohjausryhmä on toiminut myös maakunnallisen opetussuunnitelmatyön ohjausryhmänä. Johtoryhmä koordinoi opetussuunnitelmaprosessin kokonaisuutta.

Koontiryhmä on koonnut maakunnallisesti työstetyt asiat ja päättänyt opetussuunnitelman ulkoasusta. Aine- ja aiheryhvät ovat laatineet maakunnalliset oppiainekohtaiset tarkennukset.

Ohjaus-, johto- ja koontiryhmässä työskenteli n. 30 henkilöä. Ohjausryhmä ja johtoryhmä ovat koostuneet pääosin kuntien sivistysjohdosta ja rehtoreista. Koontiryhmä on koostunut alueiden opetussuunnitelmatiimien puheenjohtajista ja asiantuntijoista. Maakunnallisissa aine- ja aiheryhmissä työskenteli n. 150 opettajaa. Tämän lisäksi kuntien/alueiden opetussuunnitelmaryhmät ja koulujen omat ryhmät työstivät opetussuunnitelmaa. Opetussuunnitelmatyöhön osallistuivat myös huoltajat, oppilaat ja muut sidosryhmät; kaikilla eteläpohjalaisilla oli mahdollisuus vaikuttaa.

Maakunnallinen opetussuunnitelma on laadittu ja hyväksytty suomenkielellä annettavaa opetusta varten. Luvut *10 Kaksikielinen opetus* ja *9.4 Muut monikieliset oppilaat* on käännetty kokonaisuudessaan englanniksi. Lisäksi opetussuunnitelmasta on luotu tiivistelmä englanniksi. Maakunnallinen opetussuunnitelma julkaistaan Opetushallituksen ePerusteet –palvelussa.

Kuva 1. Maakunnallisen opetussuunnitelmatyön organisaatio

Etelä-Pohjanmaalla maakunnallinen opetussuunnitelmatyö tukee perusopetuksen yhtenäisyyttä ja tasa-arvoisen perusopetuksen toteutumista. Eteläpohjalainen opetussuunnitelma on tehty laajana yhteistyönä esi-, perus- ja lisäopetuksen kesken. Aine- ja aiheryhmissä esi-, luokan- ja aineopettajat ovat tehneet yhteistyötä nivelvaiheiden huomioimiseksi ja kasvatuksen jatkumon varmistamiseksi. *Oppilaiden tukeminen, toimintatavat, yhteistyö, työnjako ja vastuut eri nivelvaiheissa on kuvattu vuosiluokkakohtaisissa luvuissa.* Lisäksi kunnilla on omat linjauksensa ja suunnitelmansa nivelvaiheiden yhteistyöhön. Nämä tarkennukset on lisätty koulukohtaisiin opetussuunnitelmiin.

Maakunnallisella tasolla yhteistyökumppanit ovat luonteeltaan yhteisiä, maakunnallisia toimijoita (esim. [Etelä-Pohjanmaan liitto](#), [Lapuan hiippakunta](#), [Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseo](#), [Etelä-Pohjanmaan maakuntakirjasto](#), [Mannerheimin lastensuojeluliitto](#), [Pohjanmaan Liikunta ja Urheilu](#), [Etelä-Pohjanmaan yrittäjät](#)). Lisäksi koulujen, kuntien ja alueiden tasolla on luontevia paikallisia yhteistyökumppaneita, jotka kirjataan koulun opetussuunnitelmaan.

Etelä-Pohjanmaan liiton laatimat strategiat tukevat eteläpohjalaisen opetussuunnitelman sisältöjä. Näihin suunnitelmiin viitataan myös muissa opetussuunnitelman luvuissa.

Maakunnalliset strategiat:

- ◆ [Etelä-Pohjanmaan maakuntastrategia](#)
- ◆ [Etelä-Pohjanmaan kansainvälistymisen toimintaohjelma](#)
- ◆ [Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategia](#)

Kunnilla on myös omia, perusopetusta tukevia muita strategioita ja suunnitelmia, jotka on huomioitu koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa.

Tuntijako

Eteläpohjalainen opetussuunnitelma

Maakunnallinen tuntijako

Aine	1	2	3	4	5	6	YHT ak	7	8	9	YHT yk	YHT po
A1	7	7	5	5	4	4	32	3	4	3	10	42
A1 (en)			2	2	3	2	9	2	2	3	7	16
B1 (ru)						2	2	1	2	2	5	7
MA	3	3	4	4	4	3	21	3	4	4	11	32
Ympäristö- ja luonnontieteet												
YM ¹	2	2	2	2	3	3	14				0	14
BI/GE ¹							0	2	2	3	7	7
*Ecologia								/	/	1,5		
*Maantieto								/	/	1,5		
FY/KE ¹							0	2	2	3	7	7
*Fysiikka								/	/	1,5		
*Kemia								/	/	1,5		
TI ¹							0	0,5	2	0,5	3	3
UE	1	1	1	2	1	1	7	1	1	1	3	10
HI/HY ²				1	2	2	5	2	2	3	7	12
*Historia					/	2		2	2			
*Yhteiskuntaoppi				/	/					2		
Taide- ja taitoaineet												
MU	1	1	1	1	1	1	6	2			2	8
KU	1	1	2	1	1	1	7	2			2	9
KS	2	2	2	2	2	2	12	2			2	14
LI	2	2	3	2	2	2	13	3	2	2	7	20
KO							0	3			3	3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (T&T-val)				1	1	1	3		3	2	5	8
Oppilaanohjaus							0	0,5	1	0,5	2	2
Yrittäjämäinen toimintatapa							0	1			1	1
Alkuopetuksen painotustunnit	1	1					2					2
Valinnaiset aineet (VAL)				1	1	1	3		3	3	6	9
Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät												
Huom! A2- ja B2 -tunteja ei ole laskettu kokonaistuntimäärään 226h. Opetuksen järjestämiseen voidaan käyttää valinnaisiin aineisiin varattuja vuosiviikkotunteja (VAL) sekä perusopetuksen vähimmäismäärän ylittävät vuosiviikkotunnit opetuksen järjestäjän linjalla tavalla. Mikäli A2-kielessä on toinen kotimainen kieli, käytetään sen opetuksen järjestämiseen B1-kielelle varattuja vuosiviikkotunteja (ks. perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 12.3).												
A2				2	2	2	6	2	2	2	6	12
B2							0		2	2	4	4
TUNTEJA YHTEENSÄ	20	20	22	24	25	25	136	30	30	30	90	226

¹ Ainetta opetetaan osana ympäristöopin opetusta integroidusti vuosiluokilla 1-6 (kansallinen linjaus)

² Yhteiskuntaoppia opetetaan vuosiluokilla 4-6 vähintään 2 vuosiviikkotuntia ja vuosiluokilla 7-9 vähintään 3 vuosiviikkotuntia (kansallinen linjaus)

Maakunnallinen tuntijako takaa oppilaille tasavertaiset lähtökohdat ja helpottaa oppilaiden siirtymistä kuntien välillä asuinpaikkaa muutettaessa. Valmistelu on tehty valtioneuvoston asetuksen 422/2012 (28.6.2012) perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisten tavoitteiden ja perusopetuksen tuntijaon mukaisesti.

Maakunnalliseen tuntijakoon on lisätty neljä (4) tuntia valtioneuvoston tuntijakoasetukseen verrattuna:

- ♦ Alkuopetuksen painotustunnit: Alkuopetukseen on lisätty tunti ensimmäiselle vuosiluokalle (kunta- tai koulukohtaisesti päätettävissä, mihin oppiaineeseen painotustunti sijoitetaan) ja tunti toiselle vuosiluokalle (toisen vuosiluokan tunti suositellaan sijoitettavaksi A1-kieleen).
- ♦ Yläkoulun kahdeksannelle vuosiluokalle on lisätty tunti B1-kieleen.
- ♦ Yrittäjämäinen toimintatapa: Sijoitettu tunti seitsemännelle vuosiluokalle. Yrittäjämäinen toimintatapa kulkee kuitenkin läpi peruskoulun ja alakoulussa yhden tarjonnassa olevan valinnaisen aineen (VAL) tulee olla yrittäjämäinen toimintatapa. Opetushallituksesta on varmistettu, että yrittäjämäinen toimintatapa voi olla maakunnallisessa opetussuunnitelmassa omana oppiaineena (perusopetuslaki 11§ 2 momentti).
- ♦ Taide- ja taitoaineiden valinnaiset: Alakoulussa taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista yksi tunti sidotaan KS oppiaineisiin (TN ja TS) vuosiluokilla 3, 5 ja 6. Käsiyöoppiaineen vuosiviikkotunnit siis 1lk/2h, 2lk/2h, 3lk/2h, 4lk/2h, 5lk/2h ja 6lk/2h. Alakoulussa taide- ja taitoaineiden valinnaisiin jäljelle jäävät kolme (3) tuntia voi vapaasti valita/sijoittaa koulukohtaisesti taide- ja taitoaineisiin.
- ♦ Kunnat voivat halutessaan resursoida lisää tunteja.

Teuvan alakoulujen (Perälä, Äystö, yhtenäiskoulu) tuntijako lv. 2017-

Kyläkouluilla ja yhtenäiskoululla tuntimäärissä on eroavaisuutta yhdysluokkaopetuksen vuoksi. T&T VAL sijoittelun avulla

eri tuntimäärät saadaan tasattua. 2017 kyläkoulujen vuorokurssit (MU ja KU) aloitetaan ylemmän vuosiluokan mukaan.

voimaan 2017-2019

	1	2	3	4	5	6	YHT ak	7	8	9	YHT yk	YHT po
				Tyk	Pe/Äy	Tyk	Pe/Äy	Tyk	Pe/Äy			
AI	7	7	5	5	4	4	32	3	4	3	10	42
A1 (en)			2	2	3	2	9	2	2	3	7	16
B1 (ru)						2	2	1	2	2	5	7
MA	4	4	4	4	4	3	23	3	4	4	11	34
YM ¹	2	2	2	2	3	3	14				0	14
BI/GE ¹							0	2	2	3	7	7
FY/KE ¹							0	2	2	3	7	7
TT ¹							0	0,5	2	1	3	3
UE	1	1	1	2	1	1	7	1	1	1	3	10
HI					1	2	3	2	2	3	7	10
HY				1	1							
Taito- ja taideaineet												
MU	1	1	1	1	2	1	1	2	2		2	10
KU	1	1	2	2	1	1	2	1	1		2	14
KS	2	2	2	2	2	2	12	2			2	14
LI	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	7	24
KO							0	3			3	3
T&T VAL			0	0	0	0	0		3	2	5	5
VAL (perusopetus yht 9)				1	1	1	3		3	3	6	9
OP							0	0,5	1	1	2	2
Yrittäjämäinen toimintatapa							0	1			1	1
Alkuopetuksen painotustunnit	0	0					0					0
A2				0	0	0	0	0	0	0	0	0
B2							0		2	2	4	4
YHTEENSÄ	20	20	22	24	25	25	136	10	13	10	40	226

Valinnaisuus on linjattu luvussa 12. Etelä-Pohjanmaalla A1-kieli on englanti ja B1-kieli on ruotsi. Kuntakohtaisesti opetuksen järjestäjä määrittelee valinnaisten A2- ja B2- kielten tarjonnan.

Maakunnallisessa opetussuunnitelmassa painotettavat teemat ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Nämä painotukset näkyvät opetussuunnitelman sisällöissä, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja koulujen toimintakulttuurissa.

Opetussuunnitelma nähdään jatkuvana ja kehittyvänä prosessina. Opetussuunnitelma on elävä, yhteiskunnan muuttumiseen joustavasti reagoiva asiakirja, jota päivitetään tarpeen mukaan. Opetussuunnitelman arviointi on osa tätä prosessia. Maakunnallisen opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan ja päivitetään valtakunnallisten linjausten mukaan. Maakunnallisen opetussuunnitelmaorganisaation tehtävänä on koordinoida ja kehittää edelleen eteläpohjalaista yhteistyötä ja ohjata kuntien/koulujen opetussuunnitelmatyötä. Ohjausryhmä vastaa edelleen prosessin etenemisestä ja yhteisistä linjauksista sekä verkostoista. Johtoryhmä kutsutaan tarvittaessa koolle käynnistämään ja ohjeistamaan tarvittavia toimenpiteitä. Koontiryhmä päivittää opetussuunnitelman sisältöjä tarvittaessa yhteistyössä aine- ja aihe ryhmien kanssa. Tässä prosessissa pidetään oppilaat, huoltajat ja muut yhteistyötahot mukana mahdollisuuksien mukaan.

Etelä-Pohjanmaalla oppilashuollon ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevät osuudet on laadittu yhteistyössä kunkin kunnan oppilashuollon monialaisen ohjausryhmän kanssa (ks. maakunnallinen OPS luku 8). Opetuksen järjestämistapoihin liittyvät linjaukset päätetään koulukohtaisissa opetussuunnitelmissa (ks. maakunnallinen OPS luku 5). Valtakunnallinen opetussuunnitelma ohjaa kouluja laatimaan koulukohtaisen opetussuunnitelman mahdollisin kuntakohtaisin lisäyksin ja pohtimaan koulun toimintakulttuuria. Koulukohtaisia opetussuunnitelmia päivitetään tarvittaessa. Tässä luvussa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden paikallisesti päätettävissä asioissa viitataan sisältöihin, jotka löytyvät opetussuunnitelman muista luvuista.

Teuvalla noudatetaan maakunnallista tuntijakoa. Teuvalla paikallinen opetussuunnitelma on laadittu koulujen yhteisenä, kuntakohtaisena suunnitelmana. Työryhmässä olivat mukana: sivistysjohtaja, koulujen rehtorit ja pedagogiset vastaavat sekä aineopettajien edustajat.

Koulukohtainen osuus toteutuu siten, että Teuvalla tehdään lukuvuosisuunnitelma, jonka teko aloitetaan kouluittain keväällä ja johtokunta hyväksyy syksyllä.

Vuosisuunnitelmissa:

- Valitaan, mitä laaja-alaista oppimiskokonaisuutta (Luvussa 3) kyseisenä vuonna painotetaan
- Tarkastellaan, miten toimintakulttuuri käytännössä toteutuu ja onko sitä syytä kehittää (Luvun 4 kennokuvio)
- Valitaan, mitä monialaisia oppimiskokonaisuuksia (Ehdotuksia sisältöihin ja aihealueisiin luvussa 4)

Tämän lisäksi Teuvan kunnassa on aamupäivä- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma: [AP/IP suunnitelma](#), [lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma](#) ja [kulttuuristrategia](#). Edellä mainitut löytyvät kunnan kotisivuilta.

2 Perusopetus yleissivistyksen perustana Etelä-Pohjanmaalla

”Etelä-Pohjanmaa on vahva kulttuurimaakunta, missä jo 1800-luvulla ymmärrettiin kulttuurin ja sivistyksen merkitys. Ensimmäinen kansakoulu perustettiin vuonna 1860 Ilmajoelle, ja se oli kuudes Suomen kansakouluista. Ensimmäiset kansanopistot perustettiin 1800–1900-lukujen vaihteessa Ilmajoelle ja Lapualle, ja yhteiskoulut vuonna 1904 Lapualle ja 1913 Seinäjoelle. Kansanopistot olivat Etelä-Pohjanmaalla merkittävä oppilaitosmuoto talonpoikaisnuorisolle. Niillä oli tärkeä yleissivistävä, kasvatuksellinen ja nuorten kokonaispersoonallisuutta kehittävä merkitys. Eteläpohjalaiseen luonteenlaatuun on perinteisesti yhdistetty suorapuheisuus, ahkeruus, vakavuus, oikeamielisyys ja rohkeus. Ittellisyydellä tarkoitetaan vahvaa itsetuntoa, omatoimisuutta ja yritteliäisyyttä, joita täällä on aina arvostettu. Etelä-Pohjanmaalla yrittäjien osuus työikäisistä onkin suurempi kuin muualla Suomessa.” (Lähde: Etelä-Pohjanmaa – Jotakin parempaa. Kulttuuristrategia 2015-2020, s. 5-6).

Perusopetuksen tehtävä Etelä-Pohjanmaalla on rakentaa yhdessä elinvoimaista maakuntaa, jossa oppiminen muuttuu sivistykseksi. Eteläpohjalainen kulttuuriperintö nähdään voimavarana muutoksessa kohti kulttuurisesti moninaista yhteiskuntaa. Lapsista ja nuorista kasvatetaan yritteliäitä, osallistuvia, omasta ja muiden hyvinvoinnista huolehtivia ja ympäristöstä välittäviä aikuisia.

Maakunnan opetussuunnitelman arvokeskustelu on toteutettu alkuvuodesta 2014. Eteläpohjalaisissa kunnissa järjestettiin avoimia keskustelutilaisuuksia, arvoiltoja. Lisäksi kuntalaisilla oli mahdollisuus vastata sähköiseen arvokyselyyn helmikuussa 2014. Maakunnan perusopetuksen oppilaat saivat osallistua arvotyöhön Unelmieni koulutyöllä (runot, mielipidekirjoitukset ja kuvataidetyöt). Oppilaiden töitä on käytetty maakunnallisen opetussuunnitelman elävöittämisessä. Arvotyöskentelyn pohjalta on koostettu maakunnalliset arvot.

Maakunnallisen yhteistyön tuloksena ovat syntyneet arvoteemat. Esille nousseet arvot olivat Etelä-Pohjanmaalla melko yhtenäiset kunnasta riippumatta. Lähes samat teemat nousevat esiin myös Etelä-Pohjanmaan liiton maakuntasuunnitelman arvoissa: yrittäjäyys, uudistumiskyky, kansainvälisyys, yhteistyö, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys (Lähde: Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät – Maakuntasuunnitelma 2040 & maakuntaohjelma 2014-2017, s. 22).

Teuvalla arvoperustan pohjana ovat arvokyselyt huoltajille ja oppilaille. Arvokyselyn vastausprosentti oli yli 90. Teuvan kunnan koulujen yhteiset arvot pohjautuvat helavyö-kuvioon. Maakunnallisten arvojen perässä on Teuvan kunnan arvojen painopisteet. Arvot näkyvät käytännön koulutyössä ja koulun arjessa sekä toimiessa eri yhteistyökumppanien kanssa. Arvoja seurataan yhteistyössä huoltajien kanssa esimerkiksi erillisillä kyselyillä tai vanhempainilloissa. Tarvittaessa Teuvan painotuksia muutetaan.

Maakunnalliset arvoteemat

1. Opimme

Oppilas on aktiivinen tietojen ja taitojen oppija. Opettajan tehtävä on auttaa ja kannustaa oppilasta löytämään erilaisia tapoja ja menetelmiä oppia yhdessä muiden kanssa. Elinikäinen oppiminen on jatkuvaa uusien polkujen löytämistä: taitojen oppimista, tiedon hakua ja käsittelyä sekä kriittistä arviointia alati muuttuvassa ympäristössä.

Teuvalla oppimisprosessiin pyritään saamaan rauhaa ja kiireettömyyttä

2. Tunnemme

Koulun on tärkeää ohjata oppilaan elämänhallintataitojen kehittymistä yhdessä kotien kanssa. Omien vahvuuksien löytäminen ja tunteminen kehittävät oppilaan tervettä itsetuntoa ja luottamusta elämässä selviämiseen. Oppilasta opetetaan tunnistamaan oman toiminnan vaikutukset myös toisiin ihmisiin.

Teuvalla keskitymme

- Tunne-elämän taitojen ja luottamuksen vahvistamiseen arkipäivän tilanteissa
- Elämänhallinnan taitojen opetteluun
- Huomaamaan oman toiminnan vaikutuksen muihin ihmisiin
- Yhteisöllisyyteen ja vastuullisuuteen

3. Toimimme

Yhteisöllisessä koulussa vuorovaikutus ihmisten välillä on ystävällistä ja tasa-arvoista. Erilaiset ihmiset toimivat yhdessä toisiaan arvostaen. Kestävää tulevaisuutta rakennetaan aktiivisesti, tavoitteellisesti ja sisukkaasti yhdessä tehden ja yrittäen.

Teuvalla

Opetuksessa lähdetään ulos luokasta sinne, missä asiat tapahtuvat. Vastaavasti asioita ympäröivästä maailmasta tuodaan luokkaan.

Koulu ei ole erillinen saareke, vaan vierailujen, havainnoinnin, kokemusten sekä tieto- ja viestintätekniologian avulla oppiminen pyritään liittämään teuvallaiseen elämään ja suuntaamaan katse kohti tulevaisuutta.

Toiminnan tavoitteena ekologisuus.

4. Iloitsemme

Koulun toimintakulttuuri luo turvallisen oppimisympäristön. Kouluyhteisössä on tilaa uteliaisuudelle ja erilaiselle oppimiselle. Koulussa viihdytään yhdessä kavereiden ja ystävien kanssa. Hyvinvoivassa koulussa on ilo oppia!

Maakunnalliset aineryhmät ovat käsitelleet oppimiskäsitystä ja arvoperustaa kunkin oppiaineen kohdalla. Maakunnallinen näkemys on kirjattu jokaisen luvun kohdalle erikseen. Koulujen oma arvotyöskentely ja toimintakulttuuri on kuvattu koulun opetussuunnitelmaan. Koulun arvot ja oppimiskäsitys näkyvät koulun toimintakulttuurissa ja arjessa.

Opetussuunnitelma nähdään jatkuvana ja kehittyvänä prosessina. Opetussuunnitelma on elävä, yhteiskunnan muuttumiseen reagoiva asiakirja, jota päivitetään tarpeen mukaan.

Opetussuunnitelman arviointi on osa tätä prosessia. Maakunnallisen opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan ja päivitetään valtakunnallisten ohjeiden mukaan.

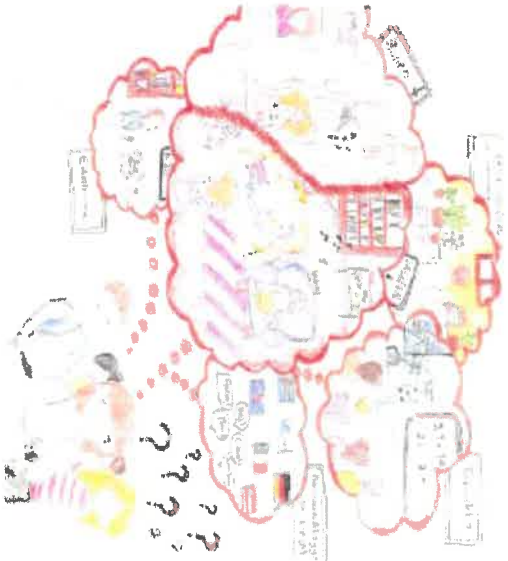
Luku 3 Perusopetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet Etelä-Pohjanmaalla

Perusopetuksen tehtävä Etelä-Pohjanmaalla on rakentaa yhdessä elinvoimaista maakuntaa, jossa oppiminen muuttuu sivistykseksi. Eteläpohjalainen kulttuuriperintö on voimavara muutoksessa kohti kulttuurisesti moninaista ja alati muuttuvaa yhteiskuntaa. Lapsista ja nuorista kasvatetaan ja opetetaan yritteliäitä, osallistuvia, omasta ja muiden hyvinvoinnista huolehtivia ja ympäristöstä välittäviä kansalaisia. *”Perustana on kaikille lähipalveluna tarjottava laadukas perusopetus, joka takaa perusosaamisen ja yleissivistyksen huomioiden erilaiset oppijat ja heidän tarpeensa. Osaamisen kehittäminen oman osaamisen rajoissa kuuluu jokaisen perusoikeuksiin. Ratkaisevaa tässä on opettajien osaaminen, mutta myös ympäristön tuki ja arvostus.”* (Lähde: Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät – maakuntasuunnitelma 2040 & maakuntaohjelma 2014-2017, s. 43).

Maakuntasuunnitelmasta 2040 nousee esiin maakunnallisen opetussuunnitelman käytänteitä tukevia teemoja:

- ◆ verkostoituminen
- ◆ yhteisöllisyys
- ◆ osallisuus
 - ◆ valmiudet kansainväliseen toimintaan
 - ◆ modernit oppimismenetelmät ja -ympäristöt
 - ◆ kestävä kehitys
 - ◆ hyvinvointi
 - ◆ digitaalisuus
 - ◆ yksilöllisten ja joustavien oppimispolkujen rakentaminen ja osaamisen jatkumon takaaminen.

(Lähde: Etelä-Pohjanmaan tulevaisuuden eväät – maakuntasuunnitelma 2040 & maakuntaohjelma 2014-2017).

*Unelmien koulu. Palomäki Dita,
Peuran koulu, Kurikka. "Työni
kuvastaa tulevaisuuden koulua.
Ja juuri tällaista koulua haluaisin käydä".*

Maakunnallisen opetussuunnitelman paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus. Yrittäjämäinen toimintatapa painottuu maakunnallisessa tuntikehyksessä omana oppiaineenaan 7. luokalla. Osallistamista kehitetään koulun tasolla; kuinka opetellaan uusia tapoja toimia avoimesti yhdessä?

Maakunnallinen painotus "Yrittäjämäinen toimintatapa" kiteytyy Teuvalla periaatteeseen: "Kaikki mitä teet, tee niin hyvin kuin osaat." Oppilasta autetaan omien vahvuuksien ja heikkouksien tunnistamisessa. Oppiminen ja koulutyö on oltava tavoitteellista ja päämääräsuuntautunutta.

- Seitsemännellä vuosiluokalla merkitty yhdeksi viikkotunniksi. Toteutus esim. siten, että oppilas kokoa omista vahvuuksistaan portfolion tai luo oman blogin.
- Teuvalla yrittäjämäinen toimintatapa tarkoittaa yritteliäisyyttä.
- Toimintatavat kirjataan työsuunnitelmaan.

Teuvalla itsestä huolehtiminen ja arjen taidot ovat laaja-alaisen osaamisen painotusalueena. Painottaminen ilmenee arvoissa ja yhteistyössä. Arjessa se ilmenee siten, että yhdessä kotien kanssa tuetaan oppilaan kasvua itsenäisyyteen ja oman arjen sujumisessa tärkeiden taitojen oppimiseen. Yritetään luoda yhteistä linjaa hyvinvointia ylläpitävissä asioissa (esim. levon ja liikunnan merkitys, ruutu aika, ravinto, läksyjen tekeminen) miettimällä niiden vaikutuksia koulunkäyntiin ja oppimiseen.

Teuvan painotukset jakaantuvat vielä seuraaviin osa-alueisiin:

- ihmissuhdetaidot
- tietotekniset taidot
- kuluttajana toimiminen
- terveys
- turvallisuus ja yksityisyys
- liikkuminen ja liikenne

Painotuksien toteutumista seurataan koulun vuosisuunnitelmassa, jossa nostetaan edellä mainituista joku tai jotkut, jotka ovat sen vuoden painotusalueet koulussa. Eri vuosina otetaan eri painotusalue tai painotusalueet yllä mainitusta luettelosta. Koulu arvioi toteutumista kevätlukukauden lähestyessä loppuun.

Laaja-alaiset osaamiskokonaisuudet kulkevat opetussuunnitelman oppiaineiden sisällä, monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa ja koulujen vuosittaisissa teemoissa. Näitä sisältöjä tarkennetaan koulujen opetussuunnitelmassa ja vuosisuunnitelmissa. Koulun tasolla laaja-alaisen osaamisen sisällöt näkyvät koulun toimintakulttuurissa konkreettisesti päivittäisessä suunnittelussa ja työssä.

Opetukselle ja kasvatukselle asetetuista tavoitteista huolehditaan laadukkaan perusopetuksen, riittävän resursoinnin ja opettajien osaamisen kehittämisen kautta. Koulu kehittyy jatkuvan opetussuunnitelmatyön ja ajantasaisen toimintakulttuurin kautta. Opetuksen järjestäjä seuraa, arvioi ja kehittää laaja-alaisen osaamisen toteutumista oman arviointijärjestelmänsä mukaisesti. Rehtorit ja koulunjohtajat ovat avainasemassa laaja-alaisen osaamisen toteutumisessa koulun arjessa. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista tukevat järjestelyt ja toimenpiteet kirjataan koulun opetussuunnitelmaan ja vuosisuunnitelmaan. Arviointi tapahtuu koulun toimintakulttuurin tasolla pedagogisen kehittämisen kautta.

Koulu on oppiva yhteisö. Oppimisessa painopiste siirtyy aktiivisesti toimivalle oppilaalle. Vuorovaikutuksen merkitys kasvaa. Oleellista ei ole enää Miksi? vaan Miten? Koulu on edelläkävijä - ”Jos haluat nähdä tulevaisuuteen, käännä katseesi nuorempaan sukupolveen”.

Koulussa opitaan paljon uusia taitoja, vaikkapa laittamaan tukkaan raitoja. Kun harjoitellaan uusia juttuja, ovat ne sitten myöhemmin tuttuja. (Otsonkoulu, Ähtäri. 3C-luokan yhteinen runo).

Laaja-alaisen osaamisen tarkemmat tavoitteet määritellään vuosiluokkakokonaisuuksittain, ks. luvut 13-15.

4 Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri Etelä-Pohjanmaalla

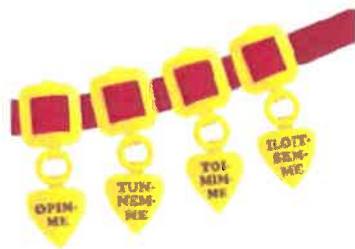
Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. Koulun toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavien yhteisten periaatteiden pohdinta on tärkeä osa koulun opetussuunnitelmatyötä ja samalla koulun toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja arviointia.

Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa. Koulun toimintakulttuuri vaikuttaa koulutyön laatuun.

Toimintakulttuuria voidaan kehittää ja muuttaa. Se on kokonaisuus, joka rakentuu

- ♦ työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- ♦ johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- ♦ yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- ♦ pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- ♦ vuorovaikutuksesta, ilmapiiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä.

Kuvio: Eteläpohjalaista toimintakulttuuria kehittävät periaatteet.

Vuosittain koulukohtaisesti tarkastellaan, miten toimintakulttuuri käytännössä toteutuu, ja onko johonkin osa-alueeseen syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Etelä-Pohjanmaalla laadukkaan toimintakulttuurin keskiössä on koulu, oppiva yhteisö. Sen ympärille rakentuu kokonaisuus toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavista periaatteista (ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 4.2). Maakuntastrategiassa eritellyt tulevaisuuden osaamistarpeet on sisällytetty oppivan yhteisön toimintakulttuuria ohjaaviin periaatteisiin puhekuilien muodossa. Kaiken taustalla vaikuttavat maakunnalliset arvotemat: Opimme, tunnemme, toimimme ja iloitsemme (ks. maakunnallinen OPS luku 2).

Koulut voivat hyödyntää ylläolevaa kuviota oman koulunsa toimintakulttuurin kehittämisessä ja arvioinnissa. Kuvioon voidaan luoda kolmas ulottuvuus, missä pohditaan toimintakulttuuria koulun omasta näkökulmasta.

Tavoitteena on, että eteläpohjalaisten koulujen toimintakulttuuri tukee lapsen kasvua elinikäiseen oppimiseen, osallisuuteen, elämönhallintataitoihin sekä kestäväen kehityksen, erilaisten oppimisympäristöjen ja eteläpohjalaisen kulttuuriperinnön tuntemiseen. Laadukkaan toimintakulttuurin kautta oppilaalle syntyy ehjä kasvatuksen ja opetuksen polku esiopetuksesta perusopetuksen päättövaiheeseen. Tämä edellyttää opettajien yhteistyötä erityisesti nivelvaiheissa sekä kuntien ja koulujen omien yhteistyöverkostojen hyödyntämistä. Toimintakulttuuria arvioidaan osana maakunnallisen opetussuunnitelman arviointia.

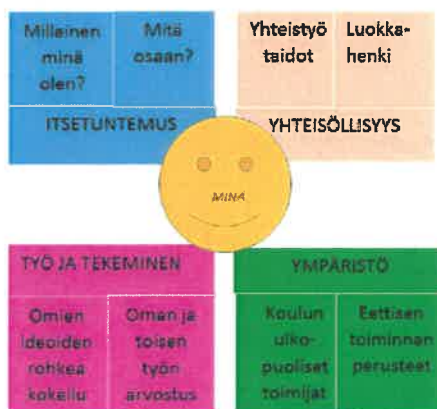
Maakunnalliset painotukset

Maakunnallinen opetussuunnitelmatyö tukee yhtenäistä perusopetuksen toimintakulttuuria. Etelä-Pohjanmaalla koulujen toimintakulttuurin paikalliset painotukset ovat yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus, jotka on huomioitava oppimisympäristöjen kehittämisessä ja työtapojen valinnassa.

♦ Yrittäjämäinen toimintatapa (luonnosteksti, täydentyy ryhmän työskentelyn edetessä)

YRITTÄJÄMÄINEN TOIMINTATAPA: Nelikenttä kuvio

Yrittäjämäinen toiminta on esim. oikeaa asennetta, päättävyyttä, vastuuntuntoa, innovatiivisuutta, tulevaisuusnäkökulmaa ja kykyä tehdä oikeita asioita.

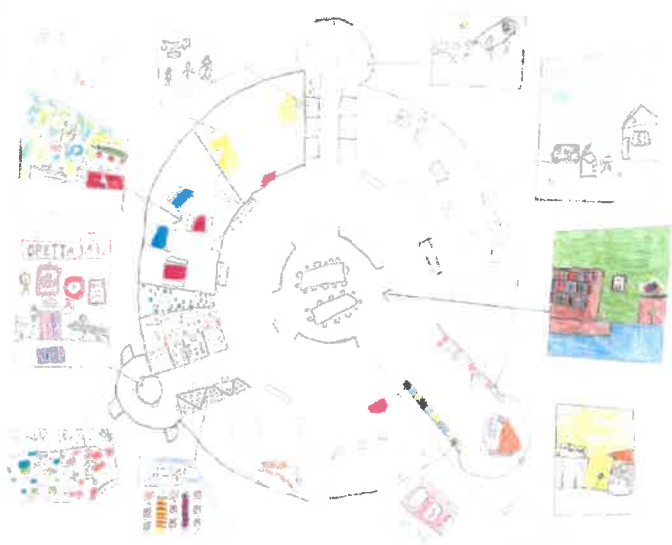
Nelikenttäkuviossa itsetuntemus, yhteisöllisyys, työ ja tekeminen sekä ympäristö. Yrittäjämäinen oppiminen lähtee omasta itsestä ja laajenee kehämäisesti perheen ja luokan kautta suurempiin yhteisöihin. Mukaan otetaan kuhunkin osa-alueeseen sopivat sidosryhmät esimerkiksi yritykset ja kolmas sektori.

♦ Osallisuus Etelä-Pohjanmaalla osallisuus on oppivan yhteisön yhdessä rakentamista. Se on aktiivista kansalaisuutta, osallisuuden edistämistä ja demokraattista toimintakulttuuria. Oppilaat osallistuvat koulussa oman kehitysvaiheensa mukaisesti toiminnan suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Oppilaskuntatoiminta tarjoaa yhden tärkeän väylän oppilaiden osallistumiselle. Muut toimintamuodot kuten tukioppilas- ja kummitoiminta, vapaaehtoistyö tai erilaiset kestäväen kehityksen toiminnot täydentävät sitä. Samalla ne vahvistavat yhteistyötä ja vuorovaikutusta koko kouluyhteisössä. Maakunnallisessa opetussuunnitelmatyössä on kiinnitetty erityistä huomiota yhteistyöhön eri hallinnonalojen, seurakuntien, järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöön kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjen kehittämisen tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monipuolisen ja joustavan kokonaisuuden. Etelä-Pohjanmaalla kannustetaan monipuolisten oppimisympäristöjen hyödyntämiseen, esim. koulurakennuksen ulkopuolella tapahtuvaan monipuoliseen oppimiseen. Monimuotoiset oppimisympäristöt mahdollistavat vuorovaikutuksessa tapahtuvan oppimisen, yhdessä tekemisen sekä jaettuun asiantuntijuuteen perustuvan toimintakulttuurin. Toimintakulttuurin monipuolistamisessa myös tilojen rooli on keskeinen. Tärkeää on erilaisten yhteistyömuotojen kehittäminen koulun ja kodin sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Opettaja valitsee työtavat vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa. Työtavoista tulee keskustella myös huoltajien kanssa. Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat opetukselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Huomioon otetaan myös eri oppiaineiden ominaispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteet.

Uudenlainen oppimisympäristö.

*Unelmien koulu. Koskiahde Helmi,
Männikön koulu, Lapua*

"Kouluun tultais aamulla varhain, ja opetuslaatu ois mitä parhain."

Unelmien koulu. Köykkä Oona, Paulaharjun koulu, Kurikka

Monialaiset oppimiskokonaisuudet (OK) ja eheyttäminen Maakunnallinen opetussuunnitelmatyö -verkosto ja yhteinen tuntijako tukevat esi- ja perusopetuksen yhtenäisyyttä ja opetuksen eheyttämistä Etelä-Pohjanmaalla. Yhteiset teemat, yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus, linjaavat eteläpohjalaisen opetuksen eheyttämistä. Monialaiset oppimiskokonaisuudet tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että oppimiskokonaisuudet toteutuvat usean oppiaineen sisällä samanaikaisesti eheyttämällä. Etelä-Pohjanmaalla jokaisen oppilaan opintoihin tulee sisältyä vähintään yksi monialainen oppimiskokonaisuus lukuvuodessa. **Ohjaavana lähtökohtana voidaan pitää, että monialaisen oppimiskokonaisuuden laajuus vastaa oppilaan viikkotuntimäärää.** Viikkotuntimäärän voi esimerkiksi hajauttaa pidemmälle ajanjaksolle, toteuttaa useiden teemapäivien kokonaisuutena tai projektiviikkona. Erilaisia käytännön toteuttamistapoja monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun löytyy opetussuunnitelman perusteista (ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 4.4). Keskeistä on, että oppilaalla on mahdollisuus syventyä riittävästi oppimiskokonaisuuden sisältöihin.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteita, sisältöjä, käytäntöjä ja arviointia suunniteltaessa otetaan huomioon eteläpohjalaiset painotukset ja erityispiirteet sekä laaja-alaisen osaamisen teemat. Toteuttamisen tulee ilmentää maakunnan ja koulun arvoja sekä oppimiskäsitystä. Lisäksi huomioidaan oppiaineiden ja koulun muun toiminnan yhteistyötä sekä työnjakoa koskevat toimintatavat.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet toteutetaan koulukohtaisesti. Opetuksen järjestäjä huolehtii riittävistä resursseista koulukohtaisten monialaisten oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Monialaiset oppimiskokonaisuudet linjataan koulujen opetussuunnitelmissa. Koulukohtaisissa vuosisuunnitelmissa on maininta siitä, mitkä ovat lukuvuodelle suunnitellut ja valitut monialaiset oppimiskokonaisuudet sekä miten oppilaat osallistetaan oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa. Koulukohtaisissa vuosisuunnitelmissa tarkennetaan monialaisten oppimiskokonaisuuksien järjestämisen käytännöt sekä oppimiskokonaisuuksiin liittyvän oppilasarvioinnin käytänteet. Oppiaineet ovat vuorollaan mukana oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa kulloisenkin kokonaisuuden edellyttämällä tavalla.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien arvioinnissa painotetaan työskentelyn arviointia (ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 6.3):

- ♦ taito työskennellä itsenäisesti
- ♦ taito työskennellä yhdessä
- ♦ taito suunnitella omaa työtään
- ♦ taito säädellä omaa työtään
- ♦ taito arvioida omaa työtään
- ♦ taito toimia vastuullisesti
- ♦ taito toimia parhaansa yrittäen
- ♦ taito toimia rakentavassa vuorovaikutuksessa

Oppilaan osoittama osaaminen huomioidaan oppiaineiden sanallista arviota tai arvosanaa annettaessa. Oppilas saa palautetta työskentelystään monialaisen oppimiskokonaisuuden toteuttamisen aikana. Hänelle on annettava mahdollisuus monipuoliseen osaamisen arviointiin (ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet luku 6). Oppilaiden työskentelytaitojen kehittäminen on perusopetuksen keskeisiä tavoitteita.

Opetuksen järjestäjä seuraa, arvioi ja kehittää oppimiskokonaisuuksien toimivuutta oman arviointijärjestelmän mukaisesti.

"Unelmiemme koulu olisi viihtyisä paikka, josta saisi ainutlaatuisia kokemuksia, kavereita, ja ennen kaikkea oppia. Siellä oppilaat käyttäytyisivät hyvin ja opettajat antaisivat enemmän vastuuta oppilaille."

Unelmien koulu. Alakortes Henrietta ja Ohlgren Teeo, Pukkilan koulu, Kauhajoki.

"Yhdessä tehtäisiin kaikkea kivaa, ei kukaan silloin toista vihaa."

Unelmien koulu. Haapaniemi Laura, Teuvan Yhteiskoulu, Teuva.

Sisältöjä ja aihealueita monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamiseen.

- teatteri ja kirjallisuus (kirjasto, Tempo, Paja-teatteri....)
 - valitaan joku hahmo/kirjailija, johon perehdytään tarkemmin
 - teatteriesityksen järjestäminen
 - Kalevala (Kalevalaisnaiset)
- taide ja estetiikka (kansalaisopisto)
 - taidenäyttelyn järjestäminen (Teuvan taideseura mukaan)
- kädentaidot (maamiesseurat, metsästysseurat, maa- ja kotitalousnaiset, Martat)
- Teuva
 - Teuvan historia, oma elinympäristö ja kulttuuriperintö
 - Teuvan kylät
 - Teuva-joki, mistä se alkaa ja minne se päättyy
 - harrastusmahdollisuudet Teuvalla: harrastemessut
- elämänkatsomus ja kirkkovuoden juhlat
 - pääsiäisvaellus /jouluvaellus (srk mukaan)
 - koululaiskirkot
 - yhteistyö seurakunnan kanssa
- murrosikä, päihhteet yms (5.-6.lk)
- media
- luonto ja ympäristökasvatus
 - (mielen ja kunnon ylläpitäjänä + BI/MA näkökulmasta)
 - ekologia ja kierrätys
 - kierrätystaitetta, vaihtotoria, kirppistapahtuman järjestämistä, arjen valinnat, kuluttajana toimiminen sekä luontoarvot
- ihmisoikeudet, suvaitsevaisuus (vammaisjärjestöt, toimintakeskus)
- liikkuminen ja liikenne
 - yhteistyö poliisin kanssa

Toimintamenetelmiä tai työtapoja, joita voidaan soveltaa:

- elokuvan tekoa
- työtapoja: projektioppiminen, ryhmätyöt, opetuskeskustelut, yhteistoiminnallinen oppiminen, tekemällä oppiminen, haastattelut, vierailut, oppimispäiväkirja, lautapelin tekeminen, näyttelyn tekeminen, valokuvaus

Alkuopetuksessa (ei koske esiopetusta, heillä omansa) ja luokilla 3-4 jaetaan kokonaisuudet pitkin kouluvuotta. 5-9.-luokilla mahdollisesti kokonainen teemaviikko. Huomioitava yhdysluokat sekä yhteistyö kyläkoulujen ja yhtenäiskoulun välillä esim. yhteisillä projekteilla. Eri-ikäisten oppijoiden yhdistäminen toiminnassa, oppilaat mukaan kaikkeen suunnitteluun

Koulukohtaisiin vuosisuunnitelmiin kirjataan:

- Miten monialaiset oppimiskokonaisuudet ja muu eheyttäminen käytännössä toteutetaan (suunnittelu, tavoitteiden ja sisältöjen määrittely, toteuttaminen, seuranta ja kehittäminen)
- Lukuvuodelle valitut ja suunnitellut ja monialaiset oppimiskokonaisuudet
- Miten voidaan käyttää monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamista tukevia yhteistyösuunnitelmia koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa
- Miten oppilaat osallistetaan oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa
- Monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin liittyvä oppimisen arviointi
- Miten huolehditaan siitä, että ko. kokonaisuuksissa osoitetut työskentelytaidot ja muu osaaminen otetaan huomioon kokonaisuuden toteuttamisessa mukana olevien oppiaineiden arvioinnissa (ks. maakunnallinen OPS luvut 4 ja 6).

Jatkossa työsuunnitelmien teko aloitetaan maaliskuun alussa. Ensimmäinen työsuunnitelmaan liittyvä kokoontuminen pidetään silloin, työ pääpiirteittäin valmiina huhtikuun lopussa. Työsuunnitelmat voidaan tehdä joko koulukohtaisesti tai yhteistyönä rehtorien ja opettajien kesken.

Työsuunnitelman kunnallisessa osuudessa kirjattuna monialaisten oppimiskokonaisuuksien tavoitteet ja vuosittaiset painotukset, jotka koskevat koko kuntaa.

-Teuvalaisia mahdollisia yhteistyötahoja/paikkoja:

- Orrela, Pyörämuseo, Teuvan museo, Koulumuseo
- Kirkko ja hautausmaat
- Rauhanmaa
- Panula-opisto Teuvan haara
- Teuvan soitinyhtye, Soittokunta
- Maa- ja kotitalousnaiset
- Koirajutut: lukukoiria yms
- SPR
- Kauppilan kivilta, Jänispäkkärä
- Kansalaisopisto
- Martat

- Paja-teatteri
- Teuvan Kalevalaiset
- Uimahalli
- West welding /Viafin
- 4H Marjo Mahlamäki
- MLL Johanna Ollikkala
- Teuvan rivakka
- Tepa
- Tempo
- Zahra Kids
- Hietikon talli
- TEAK
- Partiolaiset Parran haltiat
- SRK
- Helluntai ja vapaaseurakunta ja muut vapaat suunnat
- Jousiampujat
- Tamsin kasvihuoneet
- Suomen lämpöpuu
- Betoniluoma
- MM-partners
- Metsästysseurat
- Metsänhoitoyhdistys
- Simo Korpela, sudenkuoppa, hiidenkirnut
- Matti Saari, Niilo Hakala ja muut persoonat
- Suupohjan lintutieteellinen yhdistys
- Muistomerkit: Ingman, Työn muistomerkki, Maailman suurin keipäs
- Kirjasto
- Palolaitos
- Veteraaniopettajat
- Botniarosk
- Parra
- Pappilankangas, Rallin mylly
- Veteraani yhdistys
- Teuvan taideyhdistys
- Lehtiharjun pururata, Riipin pururata
- Rinnemaja
- Viiatti ja jättikuuset, Aittakallio
- Tanula
- Koljosen luomutila, Uuden -Kauppilan tila
- Teuvan yrittäjät
- Oppilaiden vanhemmat kertomassa omista ammateistaan

Yhteystietoja:

[Teuvan kunnan nettisivuille](#) on koottuna tiedot Teuvalla toimivista yhdistyksistä

5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen Etelä-Pohjanmaalla

Yhteinen vastuu koulupäivästä sekä yhteistyö

Kouluyhteisön jokainen jäsen kantaa vastuuta turvallisesta oppimisympäristöstä ja oppilaiden hyvinvoinnista. Eteläpohjalaisen koulun yhteisöllisyys rakentuu maakunnallisten arvoteemojen pohjalta (ks. maakunnallinen OPS, luku 2). Yhteisöllisessä koulussa vuorovaikutus ihmisten välillä on ystävällistä ja tasa-arvoista. Erilaiset ihmiset toimivat yhdessä toisiaan arvostaen. Koulun toimintakulttuuri luo turvallisen oppimisympäristön.

Teuvalla opettajien keskinäinen kunnioitus, vertaistuen mahdollistava kanssakäymisen kulttuuri ja luonteva kanssakäyminen luovat turvallisen oppimisympäristön. Yhtenäiskoululla fyysisesti samoissa tiloissa toimiminen sekä kyläkoulujen pieni työyhteisö mahdollistavat tiiviin kanssakäymisen kouluyhteisössä. Kun henkilökunta puhalttaa yhteen hiileen, se luo hyvät edellytykset oppilaiden hyvinvoinnille ja heidän asioidensa hoitamiselle vastuullisesti välittäen.

Turvallista koulupäivää, yhteistyötä ja kestävää tulevaisuutta rakennetaan aktiivisesti, tavoitteellisesti ja sisukkaasti yhdessä tehden ja yrittäen. Opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista. Oppilailla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintaan ja osallistua oppimisensa suunnitteluun. Oppilaita osallistavat työtavat ja opetusmenetelmät edistävät työrauhaa. Vanhemmat ja muut sidosryhmät tukevat koulun arkea. Koulussa viihdytään yhdessä kavereiden ja ystävien kanssa. Hyvinvoivassa koulussa on ilo oppia.

Oppilaiden osallisuus toteutuu monin erilaisin toimintatavoin.

Yhtenäiskoululla kokoontuvat **oppilaskunnat**, joiden jäsenet valitaan alakoulussa eri luokilta vuodeksi kerrallaan ja yläkoulussa kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Yläkoulussa toimintakausi on kaksi vuotta toiminnan jatkuvuuden takia, ja mukana ovat 8. ja 9. luokkien oppilaat. 7. luokan oppilaat eivät ole vielä hallituksessa mukana. Oppilaskunnat kokoontuvat säännöllisesti ja osallistuvat koulun viihtyvyyden parantamiseen ja koulun käytänteiden kehittämiseen. Oppilaskunnan toiminnan periaatteena on pyrkiä saamaan entistä enemmän oppilaita mukaan koulun toiminnan suunnitteluun. Kyläkouluilla viikoittain pidettävästä yhteisestä aamunavauksesta yksi voidaan varata oppilaskuntatoimintaan

8. ja 9. luokalla toimivat **tukioppilaat** nuorempien oppilaiden tukena ja yhteishengen ylläpitäjinä. Tukioppilaat koulutetaan tehtävänsä 8.luokalla tukioppilaskurssilla

Koulunsa aloittavat ekaluokkalaiset saavat isomman oppilaan omaksi koulukummikseen. **Koulukummitoiminta** määräytyy ryhmän ja opettajan mukaiseksi. Se voi olla esim. pienempien oppilaiden auttamista ja opastamista sekä yhteisten toimintahetkien järjestämistä.

Oppilailla on kouluyhteisön jäsenenä oma vastuunsa. Se ilmenee säännöllisenä osallistumisena koulutyöhön, reiluna ja arvostavana suhtautumisena koulutovereihin ja koulun aikuisiin sekä yhteisten sääntöjen noudattamisena. Toisten ihmisten loukkaamattomuuden sekä työn ja työrauhan kunnioittaminen ja sovituista tehtävistä huolehtiminen on koulutyössä välttämätöntä.

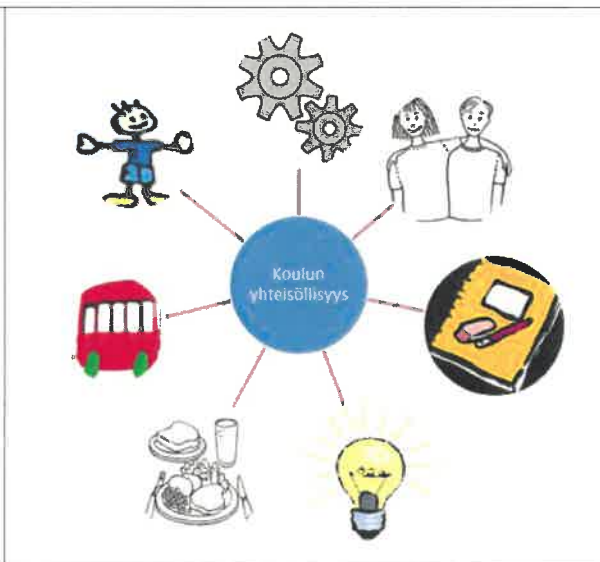
Opettajat ja koko kouluyhteisö edistävät työrauhaa osallistamalla oppilaita. Työrauhan toteutuminen mahdollistuu, kun oppilaat kokevat olevansa **vastuussa omasta toiminnastaan** ja koulupäivän onnistumisesta ja voivat vaikuttaa oppimisympäristöönsä. Tämä myös **ennaltaehkäisee** työrauhaongelmien syntymistä.

Järjestyssäännöt löytyvät koulujen nettisivuilta ja ne voidaan tarvittaessa jakaa oppilaiden mukana koteihin esim. syystiedotteen yhteydessä. Oppilaat tutustuvat järjestyssääntöihin lukuvuoden alussa luokanopettajan / luokanvalvojan johdolla.

Mahdollisuuksien mukaan oppilaille varataan mahdollisuus vaikuttaa järjestyssääntöihin. Tällä tavalla vahvistetaan oppilaiden sitoutumista yhteisiin tapoihin toimia.

Koulun yhteisöllisyys rakentuu monesta eri asiasta. Pohjalla vaikuttavat yhteiset arvot ja koulun toimintakulttuuri. Yhteinen vastuu koulupäivästä edellyttää koulun sisäistä yhteistyötä. Muita vaikuttavia tekijöitä ovat mm.:

- kodin ja koulun yhteistyö
- tuki- ja kummioppilastoiminta
- oppilaskuntatoiminta
- järjestyssäännöt
- yhteisöllinen oppilashuolto
- välituntitoiminta
- aamu- ja iltapäivätoiminta
- kouluruokailu
- koulumatkat ja -kuljetukset
- koulukirjasto
- koulun kerhotoiminta

Teuvalla **kodin ja koulun yhteistyö** pyritään toteuttamaan siten, että kynnys yhteydenottoihin puolin ja toisin pidetään mahdollisen matalana. Keskeisenä tavoitteena on lapsen parhaaksi toimiminen ja koulunkäynnin tehokas tukeminen. Vanhempainiltoja järjestetään tarpeen mukaan. Vanhemmille järjestetään vanhempainvartit, joissa keskustellaan oppilaan koulunkäyntiin liittyvistä asioista. Viestintä tapahtuu wilman, sähköpostin, puhelimen tai muun välineen avulla. Vanhempien edustaja toimii yläkoulussa luokkaretkikassan rahastonhoitajana.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Kasvatuskeskustelun tavoitteena on koulun sääntöjen parempi noudattaminen ja niiden ymmärtäminen, jälki-istuntorangaistusten vähentäminen sekä koulun ja kodin välisen yhteistyön tiivistäminen. Kurinpidollisia keinoja ovat perusopetuslain mukaan jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen (PoL 36§).

Kaikki ohjaaminen ja ojentaminen eivät johda kasvatuskeskusteluun. Oppilaita huomautetaan asiattomasta toiminnasta aina tarvittaessa; oppilaiden ohjaaminen ja ojentaminen sekä kasvatukselliset keskustelut kuuluvat koulun kasvatustyöhön. Ennen kasvatuskeskustelua kouluilla voi olla käytössä omia käytänteitä hyvän kouluarjen ylläpitämiseksi.

Kasvatuskeskustelun paikka on siinä, missä aiemmin

harkittiin jälki-istuntoa. Kyse on tilanteesta, jolloin kasvatuksellisesta ohjauksesta on tarpeen kirjata ja tiedottaa huoltajille. Huoltajalle tulee varata mahdollisuus osallistua

kasvatuskeskusteluun tai osaan siitä, jos se katsotaan tarpeelliseksi (PoL 35a§). Jälki-istunto

voidaan antaa toistuvien kasvatuskeskustelujen jälkeen tai ilman kasvatuskeskustelua, jos teko on ollut törkeä. Jälki-istunnossa saa teettää kasvatuksellisia töitä.

Opetuksen järjestäjä huolehtii siitä, että jokaisella sen alaisella koululla on käytössään kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyjen toteuttamista koskeva suunnitelma. Suunnitelma voidaan laatia osana opetussuunnitelmaa tai erillisenä. Se voidaan laatia kokonaisuudessaan koulujen yhteisenä tai siten, että suunnitelman rakenne ja keskeiset toimintatapalinjaukset ovat yhteisiä ja suunnitelma täsmennetään koulukohtaisesti.

Teuvalla on laadittu koulujen yhteinen kasvatuskeskustelujen ja kurinpitomenettelyiden suunnitelma, jossa on kuvattu kurinpidon ja kasvatuskeskustelujen pääperiaatteet. Yksityiskohdat voivat olla jokaisella koululla kuitenkin hieman erilaisia. Käytännöt on kirjattuna Oppimisen tuki-kansioon sekä koulujen nettisivuille.

Kasvatuskeskustelut ja kurinpitomenetelmät kirjataan luokanopettajan /aineenopettajan toimesta paperiversioina. Ne kirjataan myös Wilmaan niissä kouluissa joissa se on käytössä. Luokanopettajat sekä yläkoulussa luokanvalvojat seuraavat luokkansa tilannetta.

Henkilökunnan perehdyttämisestä ja osaamisen varmistamisesta kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä huolehditaan osana uuden opettajan perehdyttämistä työhönsä, sekä käsittelemällä aihetta opettajankokouksissa ja tarpeen mukaan henkilökunnan koulutuksilla.

Suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpidollisista keinoista tiedotetaan eri tahoille koulun nettisivujen, oppilaille sekä koteihin jaettavien tiedotteiden sekä vanhempainiltojen yhteydessä.

Kurinpitokeinoja käytettäessä on noudatettava hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Vahingonteosta ja ilkivallasta rangaistaan teon laadun mukaisesti. Oppilaat ovat korvausvelvollisia aiheuttamastaan vahingosta sekä noudattavat tupakkalain määräyksiä jälki-istunnon/poliisin käsittelyn uhalla.

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Eteläpohjalainen opetussuunnitelmatyö mahdollistaa yhteistyön etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen järjestämisessä. Esimerkiksi valinnaisten kielten opetuksessa etäyhteyksien hyödyntäminen voi olla tarkoituksenmukaista. Kunnat käyttävät etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta tarpeen mukaan. Etäopetuksella on mahdollisuus edistää oppilaiden yhdenvertaisuutta. Katsomusaineiden opetuksessa hyödynnetään etäopetusta yhteistyössä maakunnallisesti.

Teuvalla etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta käytetään vain yksittäisissä tilanteissa. Näitä voivat olla esim. jos oppilas joutuu olemaan poissa koulusta pitkään sairauden vuoksi tai oppilas asuu pitkään esim. ulkomailla. Tällöin opetuskäytön tavoitteet, toimintatavat ja käytänteet sekä toimijoiden vastuut sovitaan aina tapauskohtaisesti. Rehtorin vastaa etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen aloittamisesta ja toiminnan organisoimisesta.

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Vuosiluokkiin sitomatonta opetusta voidaan käyttää koko koulun, tiettyjen vuosiluokkien tai yksittäisten oppilaiden opetuksen järjestämisessä. Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on yksilöllisen opinnoissa etenemisen mahdollistava järjestely. Sitä voidaan hyödyntää esimerkiksi lahjakkuutta tukevana tai opintojen keskeyttämistä ehkäisevänä toimintatapana. (ks. perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, luku 5). Opintokokonaisuudet määrittyvät maakunnallisessa opetussuunnitelmassa oppiainekohtaisesti painotettujen oppisisältöjen mukaan. Vuosiluokkiin sitomaton opetus mahdollistaa sisäisen yrittäjyyden, eriyttämisen molempiin suuntiin sekä osallistaa oppilasta ja huoltajia. Jokaiselle vuosiluokkiin sitomatonta opetusta saavalle oppilaalle tulee tehdä oppimissuunnitelma, jossa myös käsitellään oppilaan arviointi (ks. maakunnallinen OPS, luku 6).

Teuvalla vuosiluokkiin sitoutumatonta opetusta järjestetään vain yksittäisissä tapauksissa. Näitä voivat olla esim. jos oppilaalla on jostain syystä paljon poissaoloja ja on tarkoituksenmukaista edetä opiskelussa vuosiluokkiin sitoutumatta. Vuosiluokkiin sitoutumattomaan opetukseen siirtymisestä päättää rehtori. Asia on ennen sitä käsiteltävä moniammatillisessa yhteistyössä. Oppilaalle laaditaan aina henkilökohtainen oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa eli oppilaan omassa opinto-ohjelmassa tulee olla seuraavat asiat: oppimäärään sisältyvät opintokokonaisuudet, opintokokonaisuuksien tavoitteet ja sisällöt, tuntijako tai muu aikataulutus, pakolliset opinnot ja valinnaiset opinnot, opintojen eteneminen, suoritustavat, seuranta ja arviointi.

Yhdysluokkaopetus

Maakunnassamme on paljon pieniä kouluja, joissa toteutetaan yhdysluokkaopetusta. Mikäli yhdysluokassa järjestetään opetusta vuorokurssiperiaatteen mukaisesti, parillisina vuosina luetaan parillista vuorokurssia esim. 2017-2018 luetaan 2., 4. ja 6. luokan vuorokurssia. Eteläpohjalaisissa kouluissa voidaan tehdä koulukohtaisia pedagogisia ratkaisuja, jotta vuorokurssien toteuttaminen on toimivaa ja käytännön kannalta järkevää. Nämä kirjataan koulun opetussuunnitelmaan tai vuosisuunnitelmaan opetuksen järjestäjän linjauksen mukaisesti.

Valtioneuvoston tuntijakoasetuksessa (422/2012) määritellyistä viikkotuntimääristä ei voi poiketa. Opetushallitus on tässä opetussuunnitelmaprosessissa linjannut, että yhdysluokkaopetuksessa 3. ja 4.- luokkien viikkotuntimäärää ei voi tasata.

Tuntijaon käytännön soveltaminen riippuu kulloinkin käytettävissä olevan tuntikehyksen määrästä. Alla olevat ratkaisuesimerkit pohjaavat maakunnalliseen tuntijakoon. Kunnat voivat halutessaan resursoida enemmän tunteja. (Maakunnallinen opetussuunnitelma, luku 1).

Yhdysluokkaopetuksen haasteet uudessa tuntijaossa

1.-2. luokka

1.-2. luokan tuntikehys voi olla suoraan maakunnallisen mallin mukainen. Koulun on päätettävä painotustuntien järjestäminen opetuksen järjestäjän linjausten pohjalta.

3.-4. luokan tuntijaon ratkaisumahdollisuuksia

3.-4.lk Liikunta

Tuntijako: 3.lk:lla on liikuntaa 1 tunti enemmän kuin 4.lk:lla.

Ratkaisumahdollisuuksia:

1) Kolmasluokkalaisten yhdistetään 1.-2.luokan liikuntaan, jolloin 4.lk:n T&T olisi yhdistettynä 5.-6.lk:n kanssa.

2) Neljäsluokkalaisten T&T-valinta on liikunta, jolloin 3.-4.lk on mahdollista pitää samassa ryhmässä

Alakoulun 4.lk (T&T val) on kyläkouluissa sijoitettu liikuntaan niin, että yhdysluokkien liikuntaryhmät saadaan muodostettua yhtenäisesti 3-4 luokilla. Muista T&T val sijoituksista päätetään koulukohtaisesti.

3.-4.lk Kuvataide

Tuntijako: 3.lk:lla on 1 tunti enemmän kuvataide kuin 4.lk:lla.

Ratkaisumahdollisuuksia:

- 1) Kolmasluokkalaisten kuvataide ja neljäsluokkalaisten uskonto ovat samaan aikaan.
- 2) Neljäsluokkalaisten T&T-valinta olisi kuvataide, jolloin 3.-4.lk:n kuvataide olisi mahdollista pitää yhtä aikaa. Tässä tapauksessa 3.lk:n 1 liikuntatunti olisi oltava 1.-2.lk:n kanssa yhtä aikaa.

Yhdysluokkaopetuksen sujuvaksi järjestämiseksi Kyläkouluissa 3.lk UE + 4.lk KU pidetään rinnakkain johtuen näiden oppiaineiden erilaisista tuntimääristä.

3.-4.lk:n Uskonto

3.-4.lk:lla olisi viikossa yksi yhteinen uskonnotunti, joka luetaan vuorokurssina. 4.lk:lla olisi lisäksi yksi erillinen uskontotunti.

Kun 4.lk ylimääräinen UE-tunti on samaan aikaan 3.lk KU kanssa, voivat oppiaineet tukea toinen toistaan (esim, kirkkotaide, kuvistuntilaiset voivat myös helposti osallistua eettisiin keskusteluihin)

4.-6.lk:n Historia ja yhteiskuntaoppi

Ratkaisumahdollisuuksia:

- 1) Koululla on tarpeeksi tuntiresursseja pitää neljännen luokan historia/yhteiskuntaoppi omana ryhmänä. 5.-6.lk:n historia luetaan vuorokursseina.

4.-6. luokan valinnainen

- Pienillä kouluilla oppilaiden valinnan mahdollisuutta saadaan lisättyä järjestämällä opetus jaksoittain teemaopetuksena. Tässä huomioitava opetuksen järjestäjän linjaukset.

Valinnaisten aineiden (VAL) ryhmät muodostetaan alakoulussa 4-6 lk oppilaista muodostetuiksi ryhmiksi:
Kyläkouluissa valinta tehdään kolmesta tarjotusta valinnaisaineesta.

5.-6. luokka

Tuntijako: Viikkotuntimäärä sama 25. 5-luokalla englantia 3 viikkotuntia ja matematiikkaa 4 viikkotuntia.

6-luokalla englantia 2 viikkotuntia ja matematiikkaa 3 viikkotuntia sekä ruotsia 2 viikkotuntia.

Joustava perusopetus

Joustava perusopetus on työelämäpainotteinen ja toiminnallinen tapa suorittaa peruskoulun yläkoulu. Tavoitteena on tukea monipuolisesti nuoria ja ehkäistä ongelmia puuttamalla niihin varhaisessa vaiheessa. Tarkoituksena on kehittää perusopetuksen toimintatapoja ja opetusmenetelmiä niin, että ne vastaavat paremmin nuorten yksilöllisiin tarpeisiin. Jokaiselle joustavan perusopetuksen oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma, joka sisältää myös oppilaan arvioinnin (ks. maakunnallinen OPS, luku 6).

Teuvalla ei järjestetä joustavaa perusopetusta.

Opetus erityisissä tilanteissa

Sairaalaopetus

Seinäjoen kaupungin ylläpitämässä Ruutipuiston sairaalakoulussa annetaan opetusta erikoissairaanhoidossa oleville oppilaille, jotka tulevat eri puolilta Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriä. Sairaalaopetus koskee pääasiassa lasten- tai nuorisopsykiatrisessa osastohoidossa tai polikliinisessä hoidossa olevia lapsia ja nuoria. Myös somaattisessa hoidossa olevat, neurologisissa tutkimuksissa tai hoidossa olevat sekä syömishäiriöyksikön peruskouluikäiset potilaat ovat oikeutettuja sairaalaopetukseen.

Erikoissairaanhoidossa olevan perusopetuksen oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti omassa lähikoulussa, johon oppilas on otettu oppilaaksi. Oppilaan kotikunta päättää oppilaan lähikoulusta.

Sairaalaopetukseen oppilas otetaan, mikäli opetuksen järjestäminen ei tukitoimista huolimatta ole oppilaan edun mukaista.

Sairaalakouluun tullaan hoidon kautta. Hoitoon hakeudutaan huoltajien toimesta. Nuorten kohdalla hoitoon voidaan hakeutua myös omatoimisesti. Lähikoulun monialainen, yksilökohtaisen oppilashuoltoryhmä voi olla lapsen, nuoren ja huoltajien tukena hoitoonohjauksessa, mutta ei voi sivuuttaa perheitä ja huoltajia. Lähetteen psykiatrian poliklinikalle kirjoittaa lääkäri.

Sairaalaopetuksessa olevan oppilaan tulee olla aina sisäkirjoitettuna sairaalaan ja erikoissairaanhoidon hoitokontakti määriteltynä joko osasto- tai avohoidolliseksi ennen

oppilaaksiottoa. Oppilaaksiottopäätöksen tekee sairaalakoulun rehtori kuultuaan päätöksen tueksi kaikkia tarvittavia osapuolia. Sairalakoulun rehtori ottaa oppilaaksi sekä Seinäjoella asuvat että vieraasta kunnasta tulevat osasto- ja avo-oppilaat. Avohoidossa oleva oppilas käy lähikoulua tai sairaalakoulua kotoa tai sijoituspaikasta käsin. Myös hoidon jonoaiheessa oleva oppilas voidaan oppilastilanteen salliessa ottaa väliaikaisesti sairaalaopetukseen avohoidollisena oppilaana, mikäli omassa lähikoulussa annettavat tukitoimet eivät riitä.

Sairaalaopetukseen sovelletaan perusopetuslain säännöksiä, mikä edellyttää, että potilaana olevien oppilaiden opetus on järjestettävä perusopetuslain 3 §:n mukaisesti oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Sairalakoulussa noudatetaan oman koulun tai tarvittaessa sairaalakoulun opetussuunnitelmaa. Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on myös oikeutettu maksuttomaan kuljetukseen tai riittävään avustukseen osallistuessaan sairaalaopetukseen.

Oppilaalla on lakiin perustuva oikeus palata lähikouluun sairaalaopetuksen jälkeen. Oppilaan kotikunnan opetuksen järjestäjän tulee hoidosta vastaavan sairaalan kanssa moniammatillisessa yhteistyössä järjestää siirtymisen kannalta välttämätön tuki opetuksen järjestämiseksi oppilaan siirtyessä takaisin lähikouluun. Oppilaalle voidaan nivelvaiheessa järjestää esimerkiksi liukuva paluu omalle koululle siten, että hän käy vielä hoidossa ollessaan koulupäiviä omassa lähikoulussaan tai muu tukitoimi.

Sairalakoulun opiskeluhuoltoryhmänä toimivat osastojen hoitotiimit, joissa on mukana sairaalakoulun edustus. Kun oppilashuollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan oppilashuollon tarvetta, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot oppilashuoltokertomukseen. Vieraskuntalaisten oppilaiden osalta yksilökohtaisessa työssä lain edellyttämistä kirjaamisista oppilashuoltokertomuksiin vastaavat oppilaan kotikunnan toimijat sekä ennen että jälkeen sairaalaopetusjakson.

Osastolta sairaalakouluun:

Yhteydenotto sairaalakouluun tapahtuu lasten- ja nuorisopsykiatrian osastojen, somaattisten osastojen tai syömishäiriöyksikön toimesta. Yhteys otetaan sairaalakoulun johtajaan tai opettajaan. Sairalakoululle annetaan ensimmäiset tiedot lapsesta ja nuoresta viikoittain pidettävissä koulupalavereissa osastoilla.

Koulupalavereihin osallistuvat myös oppilaat. Sairalakoulun opettaja osallistuu myös hoitosuunnitelmanneuvotteluihin, joissa saadaan lisävalaisua oppilaiden taustoihin ja tilanteisiin. Hoitosuunnitelmanneuvotteluissa aloitetaan yhteistyö myös oppilaiden vanhempien kanssa. Somaattisilta osastoilta otetaan yhteys sairaalakouluun ja sovitaan opetuksen järjestämisestä tapauskohtaisesti. Oppilaan hoitotiimi osastolla toimii yksilöllisen oppilashuoltotyön asiantuntijaryhmänä osastojakson ajan. Oppilaan koulupaikka säilyy omalla kotikoululla.

Poliklinikalta sairaalakouluun (avo-oppilas):

Yhteydenotto sairaalakouluun tapahtuu lasten tai nuorisopsykiatrian poliklinikan toimesta, jotka määrittävät hoidon piirissä olevien sairaalakoulupaikan tarpeen. Yhteys otetaan sairaalakoulun johtajaan. Pidetään kouluneuvottelu, jossa kartoitetaan kaikki mahdollinen perustasolla annettu tuki, joka on edellytyksenä avopaikalle. Sovitaan opetuksen järjestämisestä ja jakson pituudesta tapauskohtaisesti. Oppilaan hoitotiimi psykiatrian

poliklinikalla toimii yksilöllisen oppilashuoltotyön asiantuntijaryhmänä sairaalakoulujakson ajan. Oppilaan koulupaikka säilyy omalla kotikoululla. Sairaalakoulun avo-oppilaspaikka ei ole vaihtoehto lastensuojelullisille toimille.

Takaisin omaan kotikouluun:

Järjestetään kouluasioita koskeva neuvottelu, jossa varmistetaan koulun kannalta oleellisen tiedon siirtyminen kotikouluun. Nivelvaihe ja siihen valmistautuminen on hyvä olla riittävän pitkä. Nivelvaiheeseen suunnitellaan riittävät ja perustellut tukitoimet. Tukitoimet ja vastuuhenkilöt kirjataan ylös. Siirtymiseen liittyvät asiat dokumentoidaan.

Oppilaan arviointi sairaalaopetuksessa:

Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa vain lyhyen jakson, todistuksen antaa oppilaan oma kotikoulu. Kotikoulun tulee ottaa todistusta antaessaan huomioon sairaalakoulun antamat tiedot sairaalakoulussa opiskellusta ajasta. Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa pidemmän jakson, lukukauden tai sitä pidemmän ajan, todistuksen antaa sairaalakoulu. Päättötodistus annetaan oppilaalle aina kotikoulun

lomakkeella ja todistuksen allekirjoittaa kotikoulun rehtori. Päättöarvioinnin suorittavat kotikoulun ja sairaalakoulun oppilasta opettaneet opettajat yhdessä. (ks. maakunnallinen OPS, luku 6).

Sairaalakoululla on erikoissairaanhoidon tukena omat tehtävänsä:

- Tarjotaan sairaalahoidossa oleville normaaleja arjen toimintoja kuten koulunkäynti.
- Pyritään ylläpitämään ja tarvittaessa palauttamaan koulunkäyntirutiineja.
- Aloitetaan tarvittaessa korjaava opetus esimerkiksi pitkien poissaolojaksojen jälkeen. Korjaavalla opetuksella tarkoitetaan esimerkiksi poissaoloista johtuvien opillisten aukkojen paikkaamista.
- Arvioidaan oppilaan psyykkistä toimintakykyä yhteistyössä hoidon kanssa.
- Kartoitetaan mahdollisia oppimisen ja koulunkäynnin haasteita.
- Etsitään oppilaan vahvuuksia.
- Pidetään yhteyttä ja neuvotellaan hoidon, kotikoulun sekä oppilaiden huoltajien ja tarvittaessa lastensuojelun kanssa.
- Noudatetaan oman koulun tai tarvittaessa sairaalakoulun opetussuunnitelmaa.

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Kasvatuksellinen moniammatillinen yhteistyö vahvistaa turvallista kouluarkea ja tukee yhteisön hyvinvointia. Eteläpohjalainen koulu on osa ympäröivää yhteiskuntaa. Esimerkiksi koulun kerhot, koulukirjastotoiminta, oppilaskuntatoiminta, kouluterveydenhuolto, kouluruokailu, koulumatkat ja -kuljetukset, retket, juhlat ja tapahtumat kasvattavat oppilasta vastuullisuuteen, omatoimisuuteen ja

aktiiviseen kansalaisuuteen. Ne myös osaltaan vahvistavat osallisuutta, kokemusta hyvästä ja turvallisesta koulupäivästä sekä mahdollistavat oppilaiden näkökulmasta eheän, vireyttä vahvistavan koulupäivän.

Eteläpohjalaisessa opetussuunnitelmassa painotetaan osallisuutta. Oppilaita osallistetaan koulun toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Yhteistyötä on kuvattu myös maakunnallisen opetussuunnitelman luvussa 1.

Teuvalla opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukevan muun toiminnan (Kerhotoiminta, koulukirjastotoiminta, kouluruokailu, välituntitoiminta, koulun päivänavaukset, juhlat, retket, opintokäynnit ja leirikoulut, koulumatkat ja kuljetukset) yhteistyön toimintakäytännöt kuvataan koulun työsuunnitelmassa.

Luku 6 Arviointi

-erillinen linkki

7 Oppimisen ja koulunkäynnin tuki Etelä-Pohjanmaalla

Varhainen puuttuminen

Etelä-Pohjanmaalla pyrimme vastaamaan tuen tarpeeseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Kuntatasoisesti luodaan edellytyksiä joustavien rakenteiden käyttöön sekä oikea-aikaiseen tukeen. Ennaltaehkäisevän ja varhaisen puuttumisen toimintamallit kuvataan opetuksen järjestäjän määrittelemällä tavalla. Esimerkkejä varhaisen puuttumisen keinoista esitetään seuraavassa taulukossa 1.

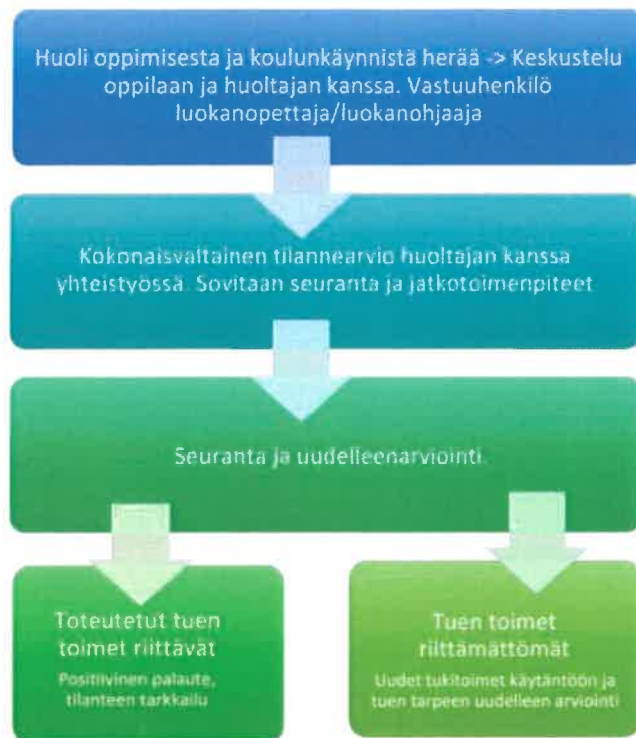
** Esimerkit eivät ole tuen portaiden mukaisessa järjestyksessä*

• Ennakoiva tukiopetus • Havainto- ja apumateriaaleja sekä muuta havainnollistamista käytetään • Huoltajapalaveri, jossa on sovittu tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta • Itsearviointi • Joustava esi- ja alkuopetus • Joustavat ryhmittelyt • Kahdenkeskiset keskustelut oppilaan kanssa; koulunkäynnin tavoitteet, oppilaan oppimiseen liittyvät vahvuudet ja kehityshaasteet • Kerhot • Keskustelut erityisopettajan kanssa • Keskustelut toisten opettajien kanssa • Kokeiden suorittaminen erillisessä tilassa • Kotitehtäviä eriytetään • Koulunkäyntiavustajan antama tuki • Käytetään läksyviikkoa • Lisääjän käyttö kokeissa • Lisätään työskentelytaukoja • Luokassa on selkeät säännöt ja kannustava ilmapiiri • Luokkahuone on siisti ja selkeä; tarvittaessa tilanjakaja • Luottamukselliset keskustelut opettajan ja oppilaan välillä • Läksyjen merkkäminen taululle / läksyviikoon / sähköiseen reissuviikoon / tuntipäiväkirjaan	• Läksykerho tai muu läksytuki koulussa • Monialaiset oppimiskokonaisuudet • Omakielisen opettajan antama tuki • Opettaja, avustaja tai luokkatoveri auttaa läksyjen merkitsemisessä • Opetusta eriytetään ja otetaan huomioon seulontatieto • Opittavia asioita mallinnetaan ja konkretisoidaan • Oppilaan paikka luokassa tukee keskittymistä opiskeluun • Oppilaan tilanteen selvittely asiantuntijaryhmässä • Oppilaanohjaajan antama tuki • Oppimaan oppimisen taitojen vahvistaminen • Oppimissuunnitelman käyttö • Osa-aikainen erityisopetus • Päivän strukturointi • S2-opettajan antama tuki • Samanaikaisopetus • Suullisten kokeiden käyttö - myös suullisten lisäosioiden käyttö ja täydentämismahdollisuus • sähköisten hallinto-ohjelmien johdonmukainen käyttö ja oppilaan osallisuus omiin asioihin (esim. tiedottaminen, tukitoimet, kurinpitotoimet) • Säännöllinen palaute ja kannustaminen • Tehostettu yhteistyö kodin kanssa • Tehtäviä eriytetään • Toimintaohjeita yksinkertaistetaan, tehtäviä pilkotaan • Toisen oppilaan tai tukioppilaan tuki • Tukiopetus • Tunnin tavoitteet käydään läpi oppilaiden kanssa • Vuosiluokkiin sitomaton opetus
---	---

Yhteistyö oppimisen ja koulunkäynnin tuessa

Kodin ja koulun välisessä yhteistyössä koulu on aloitteellinen. Kodin kanssa tähdätään keskustelemaan toimintakulttuuriin. Yhteys koteihin luodaan jo ennen oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeen ilmenemistä. Mikäli huolta ilmenee, se otetaan rohkeasti puheeksi huoltajan kanssa. Myös huoltajia kannustetaan olemaan yhteydessä kouluun oppilaan oppimiseen ja kasvuun liittyvissä asioissa. Varhaisella puuttumisella on tarkoitus estää ongelmien syntyminen ja kasautuminen. Yhteistyön olisi hyvä perustua ratkaisukeskeisyyteen.

Varhaisen puuttumisen malli koulunkäynnin ja oppimisen tukemisessa

Opetuksen järjestäjä määrittelee oppilashuollollisen yhteistyön ja tuen järjestämisen toimintamallit oppilashuoltosuunnitelmassa (ks. maakunnallinen opetussuunnitelma luku 8).

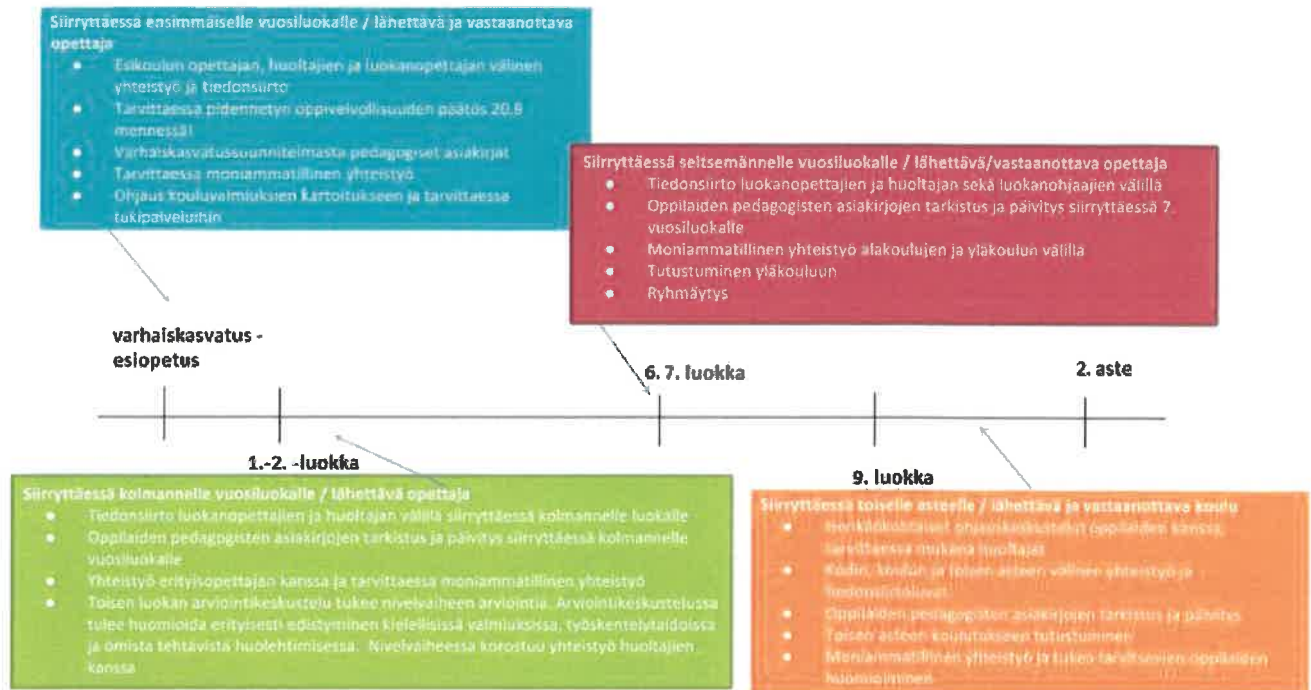
Oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä tuetaan oppilaanohjauksella. Oppilaanohjauksesta vastaavat kaikki oppilaan kanssa toimivat aikuiset. Ohjaus käsittää muun muassa oppimaan oppimisen, opiskelutekniikoiden, opintopolkujen valitsemisen ja arjenhallinnan taitoja. Yläkoulussa oppilaanohjaus on oma oppiaineensa.

Opetuksen järjestäjä laatii ohjaussuunnitelman, jota koulut täydentävät. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työ- ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt.

Tuen tarpeen kartoittaminen nivelvaiheissa

Kouluissa tehdään suunnitelmallista tuen tarpeen seulontaa ja seuranta, joka takaa tarpeellisten tukitoimien järjestämisen ja siirtämisen nivelvaiheiden yli.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki nivelvaiheissa

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen jatkumo nivelvaiheissa varmistetaan siirtopalaverilla.

Siirtopalaverit järjestetään seuraavissa nivelvaiheissa oppilaskohtaisena tai monialaisena yhteistyöpalaverina:

- **esikoulu-1.luokka:** viimeistään huhtikuussa, tutkimusprosessien käynnistäminen hyvissä ajoin viimeistään joulun jälkeen, (esimerkiksi esikoulun henkilökunta, koulun erityisopettaja/luokanopettaja, huoltajat)
- **siirtyminen 7. luokalle:** viimeistään huhtikuussa siirtopalaverit (esimerkiksi luokanopettaja, erityisopettaja, oppilas, huoltajat, tarvittaessa tuleva luokanohjaaja). Nivelvaiheessa siirryttäessä yläkoulun puolelle voidaan käyttää apuna siirtolomaketta.
- **perusopetuksen päätösvaihe** (esimerkiksi luokanohjaaja, opo/erityisopettaja, oppilas, huoltaja, pyydetään lupa pedagogisten asiakirjojen ja lausuntojen toimittamisesta oppilaan tulevalle oppilaitokselle)

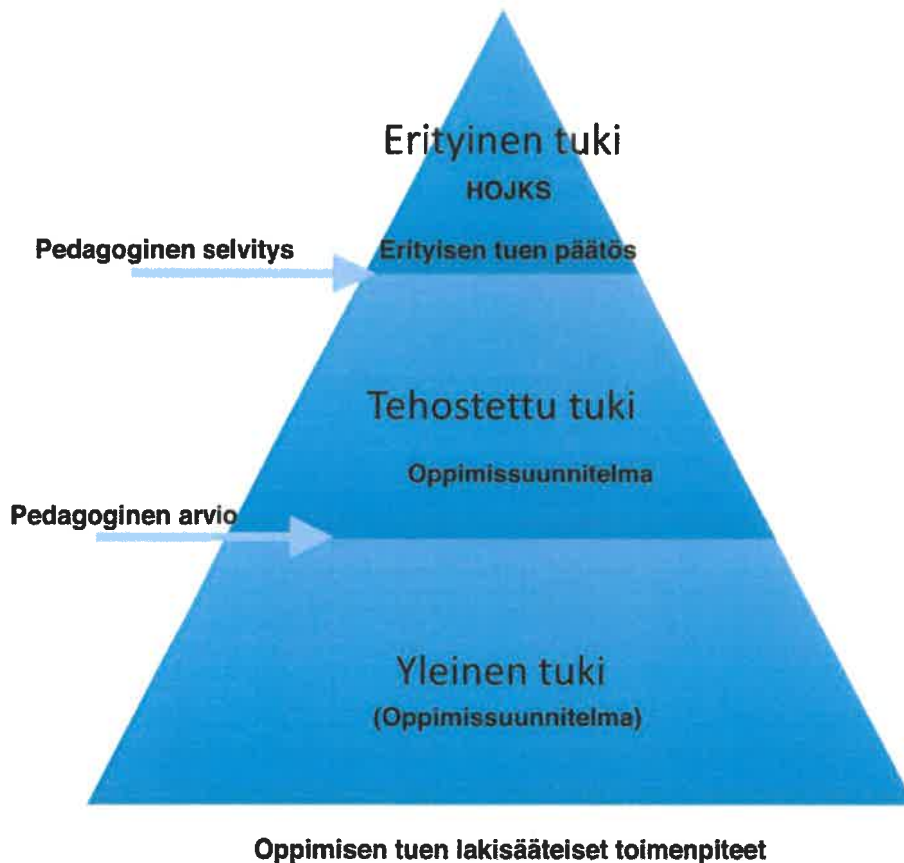
Siirtopalaverien järjestämisen vastuu on vastaanottavan koulun rehtorilla (nimeää vastuuhenkilöt).

Ennen siirtopalaveria pyritään saamaan käyttöön mahdolliset ajantasaiset lausunnot.

Siirtopalaverin yhteydessä käydään läpi päivitettyt pedagogiset asiakirjat.

Oppimisen tuki

Oppimisen tuen toimintaperiaatteet ja koulunkäynnin tukeen liittyvät toimivaltuudet kuvataan koulun opetussuunnitelmassa. Opetuksen järjestäjä voi määritellä ne myös koottuna esimerkiksi oppimisen tuen oppaaseen.

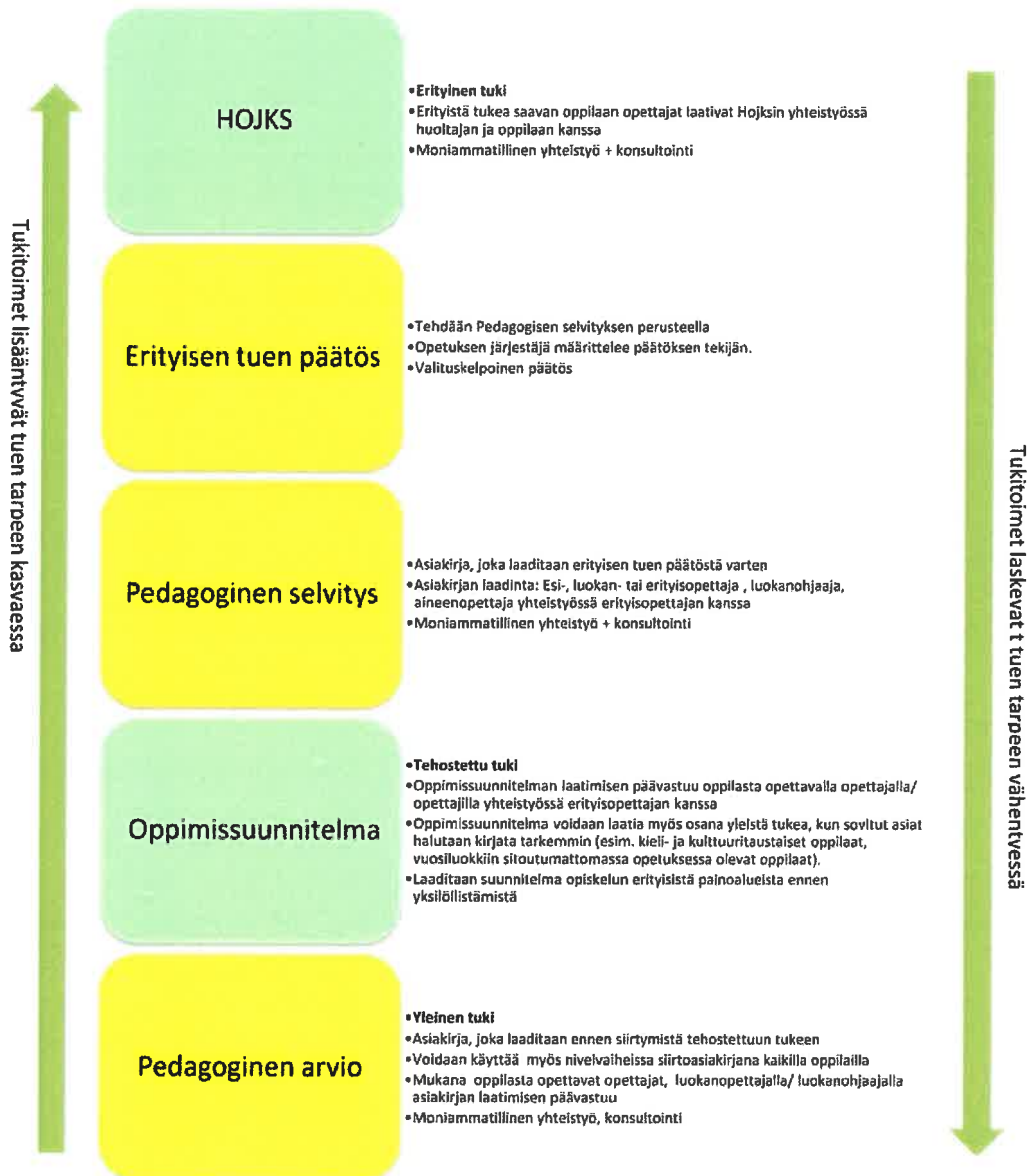

Luokkaa opettava opettaja/luokanohjaaja vastaa oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimista konsultoiden monialaisia ammattilaisia. Toiminnallinen vastuu on luokan omalla/ainetta opettavalla opettajalla, kokonaisvastuu koulunjohtajalla/rehtorilla. Oppimisen tuen eri vaiheissa korostetaan yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä kuulemisen merkitystä.

Huoltajia informoidaan oppimisen tuen käytänteistä. Oppilas ja huoltaja otetaan välittömästi mukaan tukitoimien laadintaan ja toteuttamiseen.

Oppimisen tuen eri vaiheissa konsultoidaan eri hallintokuntien asiantuntijoita tai pyydetään tarvittaessa asiantuntijalausuntoja. Näitä voidaan käyttää hyödyksi tuen tarpeen arvioinnissa, suunnittelussa ja järjestämisessä.

Oppimisen tuki

* Prosessikaavion asiat ovat tarkemmin avattu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa.

Opetuksen järjestäjä voi laatia koulujen yhteisen vuosikellon oppimisen tuen ja asiakirjojen laatimisen aikatauluista.

Teuvan Oppimisen ja koulunkäynnin tuen vuosikello:

TAMMIKUU - Koulunvalmiustestit eskarilaisille tammi-helmikuussa	HELMIKUU - Seuraavan lukuvuoden suunnittelua ja tarpeiden kartoitusta	MAALISKUU - 2.-luokkalaisten testaus (sanelukirjoitus, tekninen lukutaito ja luetun ymmärtäminen) - 6.-luokkalaisten testaus (sanelukirjoitus ja luetun ymmärtäminen) - Lukioon menevien 9.-luokkalaisten luki-ryhmätesti	HUHTIKUU -siirtopalaverit alakoulusta yläkouluun siirtävistä oppilaista - Pedagogisten selvitysten tekeminen 2.-luokkalaisten ja 6.-luokkalaisten erityisen tuen oppilaille - Tulevien 7.-luokkalaisten jako luokkiin -siirtopalaverit esiopetuksesta kouluun siirtävistä oppilaista - Tulevien ekaluokkalaisten jako luokkiin
JOULUKUU - Tarvittaessa väliarviointiin osallistuminen yhdessä luokanopettajien kanssa, yläkoulussa jaksottain arvioinnit			TOUKOKUU - Erityisen tuen päätösten valmistelu syksyä varten - Tarvittaessa lukuvuosiarviointiin osallistuminen yhdessä lo/v/ao kanssa
MARRASKUU - pedagogiset asiakirjat valmiiksi viimeistään marraskuun loppuun mennessä !!!			KESÄKUU
LOKAKUU - Oppilashuoltotoimiin osallistuminen pitkän lukuvuotta (laaja-alaisten got) - Pedagogisten arvioiden ja selvitysten tekeminen yhteistyössä lo/v/ao kanssa - Oppimissuunnitelmien ja HOJKS:ien laatiminen yhteistyössä lo/v/ao kanssa	SYYSKUU - Kielisten ja matemaattisten taitojen alkukartoitus ekaluokkalaisten sekä puheseula elo-syyskuussa - Kielisten taitojen testaus 7.-luokkalaisten ja tarvittaessa MAKEKO työsuunnitelman pohdinnat kouluttain koskien erityisopetusta	ELOKUU - tehdään ja tarkistetaan erityisopettajien luokkat - pienryhmä opetuksen ja samanaikaisopetuksen aloittaminen ja muiden tukitoimien aloittaminen - Erityisen tuen päätösten päivittäminen - vanhempalnitöihin osallistuminen tarvittaessa	HEINÄKUU

Perusopetuksessa säädetyt tukimuodot

Opiskelun erityiset painoalueet

Ennen erityisen tuen päätöksen tekemistä ja oppimäärän yksilöllistämistä tulee oppilaalle olla määriteltynä opiskelun erityiset painoalueet. Opiskelun erityisiä painoalueita käytetään tehostetussa tuessa ja erityisessä tuessa.

Tavoitteena on auttaa oppilasta ottamaan haltuun opinnoissa etenemisen kannalta välttämättömät sisällöt. Keskittymällä olennaiseen oppilaalle jää voimavaroja vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan. Opetusta järjestettäessä tulee huomioida oppilaan oppimisedellytykset, jolloin opetus voi perustua erilaajuisiin oppimääriin.

Opiskelun erityiset painoalueet muodostetaan opetussuunnitelmassa määritellyistä, oppilaan oman vuosiluokan yleisen oppimäärän keskeisimmistä sisällöistä eli niin sanotuista ydinsisällöistä. Eteläpohjalaisessa maakunnallisessa opetussuunnitelmassa nämä keskeiset ydinsisällöt nostetaan esiin. Erityisissä painoalueissa oppilas pyrkii oman vuosiluokkansa tavoitteisiin. Painoalueet eivät voi siis olla alempien vuosiluokkien tavoitteita tai sisältöjä. Opiskelun erityisiä painoalueita voidaan käyttää vain tehostetun tai erityisen tuen aikana. Painoalueet määritellään oppimissuunnitelmassa

tai HOJKS:ssa niissä oppiaineissa, joiden oppimäärää ei ole yksilöllistetty. Sisältöjen lisäksi kuvataan myös mahdollisimman konkreettisesti, miten oppilas työskentelee, mitä muuta tukea hän saa ja minkälaisin tavoin hän voi osoittaa osaamisensa.

Painoalueiden määrittely on oppilasta opettavan opettajan tehtävä maakunnallisten linjausten mukaisesti (nostetaan esiin ainekohtaisissa osuuksissa). Huoltajan ja oppilaan tulee kuitenkin tietää, miten suurta osaa oppiaineen sisällöistä painoalueet edustavat ja miten niiden hallinta suhteutuu hyvän osaamisen kuvauksiin tai päättöarvioinnin kriteereihin.

Opiskelussa käytettävät muut tukimuodot ja ulkopuolinen toiminta

Opetuksen järjestäjä / koulu määrittelee koulun käyttämät tukimuodot (kts s. 1. taulukko Esimerkkejä varhaisen puuttumisen keinoista), toteuttamistavat ja huoltajan kanssa tehtävä yhteistyön. Lisäksi määritetään, mikä on koulun tarjoamaa tukea ja mikä koulun ulkopuolista toimintaa (terapiat). Ulkopuolisten toimijoiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Täysin koulun ulkopuolinen toiminta (esim. terapiat) ei kuulu koulun vastuun piiriin. Terapian toteutuessa koulupäivän aikana, on huolehdittava vastuukysymyksistä sekä opetussuunnitelman mukaisen (yleinen, yksilöllistetty, toiminta-alueittain toteutettava) opetuksen toteutumisesta.

Rehtorin vastuulla on, että koulun käyttämissä tukimuodoissa roolit, työnjako ja vastuut ovat koulun moniammatillisen henkilöstön tiedossa. Rehtori vastaa koulun resurssien jakamisesta prioriteettien mukaisesti. Oppilaan tuen tarve määritellään pedagogisissa asiakirjoissa.

Pidennetty oppivelvollisuus

Pidennetyn oppivelvollisuuden päätös tehdään pääsääntöisesti jo lapsen ollessa (viisivuotiaana) varhaiskasvatuksen piirissä. Yhteistyö kunnan varhaiskasvatushenkilöstön ja perusopetuksen henkilöstön välillä on erityisen tärkeää. Jos pidennetyn oppivelvollisuuden päätös varhaiskasvatuksen aikana on jäänyt tekemättä tai oppilaan tilanne muuttuu esi- tai perusopetuksen aikana, päätös voidaan tehdä myöhemminkin. Tämä päätös vaikuttaa oppilaan opetusryhmän kokoon, opetettaviin oppiaineisiin sekä opetuksen järjestäjän saamaan rahoitukseen. Opetuksen järjestäjä linjaa myös pidennetyn oppivelvollisuuden toimintamallit, monialaisen yhteistyön ja käytänteet.

Opetuksen järjestäjä nimeää henkilöt, jotka toimivat nivelvaiheissa yhteistyössä. Varhaiskasvatuksen henkilöstö pyytää tarvittaessa konsultaatiota opetustoimen henkilöstöltä oppilaan tuen jatkumon varmistamiseksi. Opetuksen järjestäjä kirjaa pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaan opetuksen järjestämistavat ja toimintamallit. Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden opetuksen järjestäminen kuvataan oppilaan HOJKSissa.

Teuvan ohjaussuunnitelma löytyy opetussuunnitelman luvusta 13.

Teuvalla oppimisen ja koulunkäynnin tukea tarjotaan ylläolevan kasvun ja oppimisen tukikaavion mukaan. Mallissa ovat yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki. Kuviossa on lihavoitu ne tukimuodot, jotka korostuvat kussakin tuen vaiheessa. Tukea tarjotaan eri kouluilla kunkin koulun resurssien ja valmiuksien mukaan.

Koulun tarjoama tukea on kaikki kaaviosta löytyvät tukimuodot. Tukea voi antaa luokanopettaja tai -valvoja, aineenopettaja, koulunkäynninohjaaja tai erityisopettaja. Kyläkouluilla ja esikoulussa erityisopettaja ei ole saatavilla joka päivä, vaan laaja-alainen erityisopettaja käy tarpeen mukaan. Yhtenäiskoululla on laaja-alaisia erityisopettajia, sekä pienryhmissä toimivia erityisluokanopettajia. Koulun tukihenkilöihin kuuluvat myös koulupsykologi, kuraattori ja terveydenhoitaja. Tukiasioita käsitellään kunkin koulun Kasvun ja oppimisen tuen ryhmässä säännöllisesti.

Koulun ulkopuolisia palveluja ovat mm. erilaiset terapiat ja kuntoutus (esim. toimintaterapia, puheterapia, neuropsykologinen kuntoutus...), perheneuvolan, lastensuojelun ja erikoissairaanhoidon palvelut. Näitä ulkopuolisia palveluja voidaan toteuttaa myös koulupäivän aikana tai koulupäivän jälkeen koululla. Tällöin asiasta sovitaan oppilasta opettavan opettajan kanssa aina tapauskohtaisesti.

Oppimisen ja koulunkäynnin tukea tehdään aina kodin ja koulun hyvässä yhteistyössä. Huoltaja ja oppilas ovat mukana, kun oppilaalle laaditaan pedagogisia asiakirjoja. Huoltajiin ollaan yhteydessä wilman, puhelimen tai sähköpostin avulla. Huoltajia informoidaan asioista vanhempainilloissa, koulun kotisivuilla ja koulujen syystiedotteessa. Huoltajat ovat myös mukana lastensa asioissa moniammatillisessa yhteistyössä ja yksilöllisessä oppilashuollossa.

Kun oppilas tarvitsee opetuspalveluja koulun ulkopuolelta tai apuvälineitä oppimisensa tueksi ne hankitaan koulun rehtorin luvalla. Rehtori ja sivistysjohtaja esittävät sivistyslautakunnalle vuosittaista avustajaresurssia keskusteltuaan erityisopettajien kanssa. Henkilökohtaisen avustajan saamiseksi on yleensä perusteena lääkärin tai psykologin lausunto.

Teuvalla käytetään wilman tukilehdeltä löytyviä lomakkeita: pedagoginen arvio, oppimissuunnitelma, pedagoginen selvitys ja HOJKS. Lisäksi yhdeksäsluokkalaisille erityisen tuen oppilaille laaditaan siirto-HOJKS, joka löytyy wilmasta.

Yleinen tuki Teuvalla

- kaikille oppilaille mahdollista oppimisen ja kasvun tukea

Tukimuodot	Vastuuhenkilö	Yhteistyö	Toimivaltuudet/ kesto
<i>Korostuvat:</i>			
Tukiopetus/läksyparkki	lo/ao		lyhytaikaista
Eriyttäminen	lo/ao	eo	jatkuvaa tai jaksottaista esim. koetilanteet, läksyt
Kodin ja koulun yhteistyö <i>Tarvittaessa:</i>	lo/lv/ao	eo	jatkuvaa tai jaksottaista
Osa-aikainen erityisopetus	eo	lo/ao	yksittäisiä kertoja tai lyhyt jakso
Oppilashuollon tuki	lo/ao	oh-ryhmä	lo/lv vie asian oh-ryhmään (huoliseulat kaikista oppilaista)
Oppimissuunnitelma	lo/ao	eo	voidaan laatia jo yleisessä tuessa
Avustajapalvelut	lo/ao		
Ohjaus- ja tukipalvelut	eo		
Avustajapalvelut	eo		
Oppilaanohjaus	opo		
lo: luokanopettaja,	lv: luokanvalvoja	ao: aineenopettaja	eo:erityisopettaja

Tehostettu tuki Teuvalla

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu **pedagogiseen arvioon**:

- tehdään kun yleinen tuki ei riitä
- käsitellään ensin Oppimisen ja kasvun tuki-ryhmässä
- tehdään wilman lomakkeella, tulostetaan ja talletetaan oppilaan tukikansioon
- käydään läpi huoltajien kanssa esim. samalla kun laaditaan oppimissuunnitelma
- vastuuhenkilönä luokanopettaja/luokanvalvoja tai aineenopettaja
- laaja-alainen erityisopettaja tarvittaessa mukana

Oppimissuunnitelma

- tehdään tehostetun tuen oppilaille
- käsitellään ensin Oppimisen ja kasvun tuki-ryhmässä, päätetään myös mahdolliset opiskelun erityiset painoalueet
- tehdään wilman lomakkeelle, tulostetaan ja talletetaan oppilaan tukikansioon marraskuun loppuun mennessä
- tehdään yhteistyössä oppilaan ja oppilaan huoltajien kanssa
- päivitetään keväällä
- vastuuhenkilöt luokanopettaja/luokanvalvoja, aineenopettaja ja/tai erityisopettaja

Tuettu koulunaloitus

Yhtenäiskoululla luokilla 1-2 on mahdollisuus tuettuun koulunaloitukseen. Tuettuun koulunaloitukseen on mahdollista tulla myös kyläkoulujen alueelta. Tämä tarkoittaa, että oppilaalla on mahdollista saada äidinkielen ja matematiikkaan pienryhmäopetusta tarpeen mukaan. Oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma. Voidaan käyttää myös opetuksen erityisiä painopisteitä. Oppilas voi edetä opinnoissaan myös hitaammin ja käyttää alkuopetukseen kahden vuoden sijasta kolme vuotta. Tällöin tehdään päätös oppilaalle luokan kertaamisesta. Toisen luokan keväällä nivelvaiheessa, mietitään tarkasti oppilaan jatkotoimenpiteet.

Tukimuodot	Vastuuhenkilö	Yhteistyö	Toimivaltuudet/ kesto
<i>Korostuvat:</i>			
Oppimissuunnitelma	lo/ao	eo	aina lukuvuodeksi kerrallaan tai lyhyempi jakso
Osa-aikainen erityisopetus	eo	lo/lv/ao	säännöllistä: pienryhmä/samanaikaisopetus, joutavat ryhmittelyt
Oppilashuollon tuki	lo/ao	oh-ryhmä	lo/lv vie asian oh-ryhmään (huoliseulat kaikista oppilaista)
	eo	lo/ao	yksittäisiä kertoja tai lyhyt jakso
Avustajapalvelut	lo/ao		mukana luokassa tietyillä tunneilla
Tukiopetus /läksyparkki	lo/ao		säännöllistä / jaksoittain

Kodin ja koulun yhteistyö <i>Tarvittaessa:</i>	lo/lv/ao	eo	jatkuvaa
Ohjaus- ja tukipalvelut	eo		
Eriyttäminen	lo/ao/eo		
Oppilaanohjaus	opo		
lo: luokanopettaja,	lv: luokanvalvoja	ao: aineenopettaja	eo:erityisopettaja

Erityinen tuki Teuvalla

Erityisen tuen oppilas voi opiskella omassa lähikoulussaan omassa luokassaan tai kokonaan tai osittain yhtenäiskoulun pienryhmissä. Aina, kun oppilas siirtyy erityiseen tukeen tai pienryhmiin, tulee asia käsitellä ensin Oppimisen ja kasvun tuki-ryhmässä.

Tukimuodot	Vastuuhenkilö	Yhteistyö	Toimivaltuudet/ kesto
<i>Korostuvat:</i>			
HOJKS	eo/ao/lo	moniammatilliset tahot	aina lukuvuodeksi kerrallaan tai lyhyempi jakso
Osa- tai kokoaikainen erityisopetus	eo	lo/lv/ao	säännöllistä: pienluokka/pienryhmä/ samanaikaisopetus, joutavat ryhmittely
Apuvälineet	eo	rehtori	hankitaan tarpeen mukaan rehtorin päätöksellä
Avustajapalvelut	lo/ao		mukana luokassa tai henk.koht
<i>Tarvittaessa:</i>			
Tukiopetus/läksyparkki			
Oppilashuollon tuki	lo/ao	oh-ryhmä	lo/lv vie asian oh-ryhmään (huoliseulat kaikista oppilaista)
Ohjaus- ja tukipalvelut	eo		
Eriyttäminen	lo/ao/eo		
Oppilaanohjaus	opo		
lo: luokanopettaja,	lv: luokanvalvoja	ao: aineenopettaja	eo:erityisopettaja

Ennen erityisen tuen päätöstä tehtävä pedagoginen selvitys:

- tehdään kun tehostettu tuki ei riitä
- käsitellään ensin Oppimisen ja kasvun tuki-ryhmässä
- tehdään moniammatillisesti wilman lomakkeella, tulostetaan ja talletetaan oppilaan tukikansioon
- kuullaan huoltajaa ja oppilasta
- vastuuhenkilönä erityisopettaja, luokanopettaja/luokanvalvoja tai aineenopettaja

Oppilaan ja huoltajan kuulemiseen liittyvä menettely:

Pedagogisessa selvityksessä kuullaan sekä oppilasta, että huoltajaa. Jos päädytään erityiseen tukeen, erityisen tuen päätöksessä huoltajat hakevat lapselleen erityistä tukea.

Erytyisen tuen päätöksen tekeminen ja tarkistaminen

Erytyisen tuen päätöksen tekee 1-2 oppiaineessa koulun rehtori ja kolmessa tai useammassa oppiaineessa sivistysjohtaja.

Ennen päätöksen tekoa, nivelvaiheissa (2.luokan kevät ja 7.lk syyslukukauden alussa) ja aina jos erityiseen tukeen tulee jokin muutos, tehdään uusi pedagoginen selvitys. Oppimisen ja kasvun tuen-ryhmässä päätetään pedagogisen selvityksen käytännön järjestelystä.

Esimerkiksi nivelvaiheissa on useimmiten järkevää tehdä pedagogisia selvityksiä samalla, kun tavataan huoltajaa tai kun pidetään siirtopalavereita.

Toimintatavat, kun erityinen tuki päätetään lopettaa ja tuki jatkuu tehostettuna tukena

Kun katsotaan, että erityinen tuki tulisi purkaa, tehdään pedagoginen selvitys.

Purkamispäätöksen tekee 1-2 oppiaineessa koulun rehtori ja kolmessa tai useammassa oppiaineessa sivistysjohtaja.

HOJKSin laadintaan, arviointiin ja tarkistamiseen liittyvät käytänteet

HOJKS laaditaan oppilasta opettavien opettajien sekä mahdollisesti muiden asiantuntijoiden yhteistyössä. Laadintaan osallistuu myös oppilaan huoltaja ja oppilas ikätasonsa mukaisesti.

HOJKS laaditaan lukuvuodeksi ja sitä tarkistetaan ja arvioidaan keväällä. Oppiainekohtaiset sisällöt laatii kunkin aineen opettaja. Päävastuu laatisesta on oppilaan luokanopettajalla/erityisluokanopettajalla/luokanvalvojalla tai aineenopettajalla.

HOJKS laaditaan wilman lomakkeelle. Se tulostetaan ja laitetaan oppilaan tukikansioon.

Menettelytavat mahdollisten asiantuntijalausuntojen käytössä

Pedagogisen selvityksen liitteeksi laitetaan oppilaan asiantuntijalausunnat. Kun päätetään siirtyä erityiseen tukeen, edellytetään pääsääntöisesti koulupsykologin tai muun tahon lausuntoa asiasta.

Oppimäärän yksilöllistämiseen liittyvät toimintatavat

Ennen yksilöllistämistä oppilaan tulee saada tehostettua tukea vähintään puolen vuoden ajan. Ennen yksilöllistämistä oppilaalle laaditaan pedagoginen selvitys ja erityisen tuen päätös. Päätöksessä jokainen yksilöllistetty oppiaine yksilöidään ja mietitään oppilaan pääsääntöinen opiskelupaikka. Se voi olla osittain tai kokonaan yleisopetuksessa, osittain tai kokonaan pienryhmässä tai pienluokassa.

Pidennetyn oppivelvollisuuden järjestäminen ja toimintamallit:

- lapsen ohjautuminen pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin, monialainen yhteistyö prosessissa, opetuksen käytännön järjestäminen

Oppilas ohjautuu pidennettyyn oppivelvollisuuteen lastenneuvolan kautta, josta laitetaan lähete keskussairaalaan tai erityishuoltopiiriin. Sieltä tulevan lausunnon myötä oppilaalle voidaan tehdä pidennetyn oppivelvollisuuden päätös. Yhteistyöhenkilönä neuvolan, kodin ja koulutoimen kanssa on kiertävä erityislastentarhanopettaja.

Päätöksen tekee sivistystoimenjohtaja.

Varhennettu esiopetus (5-6v) pidetään useimmiten päiväkodissa, mutta se voi olla jokin muukin hoitopaikka (esim. ryhmis tai perhepäivähoito). Varsinainen esiopetus pidennetyillä oppilailla on pääsääntöisesti eskaritalolla, mutta se voidaan käydä myös muualla esim. päiväkodilla.

- yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen kanssa sekä muu yhteistyö, eri toimijoiden vastuut ja työnjako

Esiopetuksesta pidennetyn oppivelvollisuuden oppilailla vastaa oppilaan ryhmän lastentarhanopettaja tai esiopettaja. Kiertävä erityislastentarhanopettaja toimii lapsen kanssa kuusivuotiaaksi saakka. Oppilaalla voi olla myös esiopetukseen liitettynä kuntoutusohjausta ja terapioiden. Varsinaisessa esiopetuksessa erityisopetusta antaa koulun erityisopettaja.

Kun pidennetyn oppivelvollisuuden oppilas siirtyy kouluun hän voi opiskella lähikoulussaan tai yhtenäiskoululla, jossa on oma pienluokka pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille. Siellä oppilas voi opiskella joko oppiaineittain tai toiminta-alueittain tai osin oppiaineittain ja osin toiminta-alueittain. Opetuksesta vastaa erityisluokanopettaja.

- yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa
Tiivis yhteistyö huoltajien ja eri toimijoiden kanssa.
- eri oppiaineiden mahdollinen yhdistäminen oppiainekokonaisuuksiksi tai jakaminen osa-alueisiin

Jokaiselle pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaalle tehdään yksilöllinen opetussuunnitelma, johon on kirjattu vain ne oleellisimmat oppiaineet, joista hyötyy tulevaisuudessa. HOJKSissa määritellään kunkin oppilaan mahdolliset oppiainekokonaisuudet tai niiden jakaminen osa-alueisiin. Erityisen tuen päätöksessä selitetään kunkin oppilaan oppiaineet ja/tai toiminta-alueittain opiskelu. Myös oppiaineiden vapauttamisesta päätetään erityisen tuen päätöksessä. Esimerkiksi äidinkieleen voidaan yhdistää esim. perustiedot luonnontieteistä, matematiikkaan voidaan yhdistää esim. päivittäiset taidot (kaupassa käynti, maksaminen, rahan kanssa toimiminen). Toisaalta nämä voidaan sisällyttää suoraan myös toiminta-alueittaiseen opetussuunnitelmaan.

- toiminta-alueittain annettavan opetuksen tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien tarkempi kuvaus

Toiminta-alueittain opiskeleva oppilas opiskelee seuraavia taitoja: motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot,

päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot. Opetuksen järjestäminen perustuu jokaisen oppilaan kohdalla kokonaisvaltaisten tavoitteiden määrittelyyn, oppilasryhmässä tapahtuvan vuorovaikutuksen edistämiseen sekä toimivan ja motivoivan oppimisympäristön kehittämiseen. Opetuksen suunnittelun lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet ja tavoitteena oppilaan koko potentiaalin käyttöön saaminen. Koulupäivän eri toimintoja hyödynnetään oppimisessa. Toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan kunkin toiminta-alueen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä edistymisen seuranta ja arviointi kuvataan HOJKSissa. Tavoitteet asetetaan yksilöllisesti siten, että ne ovat saavutettavissa olevia ja oppilaalle mielekkäitä.

Toiminta-alueittain opiskelevat oppilaat osallistuvat kaikkiin koulun yhteisiin tapahtumiin kunkin edellytysten mukaan. He ovat päivittäin vuorovaikutuksessa muiden oppilaiden kanssa välitunneilla. Koulun juhliin ja yhteisiin tapahtumiin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaille annetaan mahdollisuuksia myönteisille elämyksille ja tuetaan hänen kasvuaan tasapainoiseksi ja itseensä luottavaksi nuoreksi, joka osaa käyttää taitojaan käytännön elämässä.

8 Oppilashuolto Etelä-Pohjanmaalla

Oppilashuollon paikallinen kuvaus maakunnalliseen opetussuunnitelmaan

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287 määrittelee, miten kuntatasolla toteutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaista oppilashuoltoa. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisella oppilashuollolla tarkoitetaan opiskelijan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä. Oppilashuoltolain piirissä ovat kaikki esi- ja perusopetuksen oppilaat, valmistavan opetuksen oppilaat, toisen asteen koulutuksessa olevat lukiolaiset ja ammatillisen koulutuksen opiskelijat. Oppilashuoltolaki ei koske perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa, aikuisten lukiokoulutusta, eikä ammatillisen koulutuksen yksityisopiskelijaa tai ammatillisen aikuiskoulutuksen opiskelijaa.

Oppilashuolto toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona, joka nivoutuu saumattomasti yhteen perusopetuslain säädettyjen oppilashuollollisten toimien kanssa. Koulu tai yksikkö kirjaa yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat oppilashuollon suunnitelmaan. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon, kuten oppilas- ja opiskelijahuoltolain 5 §:ssä säädetään.

Oppilashuollon kokonaisuus kunnissa muodostuu koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukaisesta oppilashuollosta sekä palveluista, joita ovat esimerkiksi psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Oppilashuoltoa toteutetaan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

Koulutuksen järjestäjät vastaavat siitä, että oppilashuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan koulu- ja yksikkökohtainen suunnitelma. Suunnitelma laaditaan kaikissa esi- ja perusopetusta tarjoavissa yksiköissä. Tarvittaessa suunnitelma voi olla useamman yksikön yhteinen. Oppilaitos- ja yksikkökohtaisten suunnitelmien laatimista ohjaa kunnissa valtuustokausittain laadittavat ja päivitettävät lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat, jotka perustuvat lastensuojelulain 12 §:ään. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on osa kunnan

hyvinvointikertomusta. Ne on laadittava monialaisesti yhteistyössä. Työn koordinoitua varten kunnassa on oltava monialainen yhteistyöverkosto, kuten esimerkiksi nuorisolain 7a §:n mukainen lasten- ja nuorten palveluverkosto tai oppilas- ja opiskelijahuoltolain 14 §:n mukainen monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Koulu- ja yksikkökohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun valtuusto on hyväksynyt lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman.

Koulu- ja yksikkökohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien laadinnassa voi hyödyntää maakunnallista pohjaa (liite 1). Laadittaessa oppilashuoltosuunnitelmaa on samalla kirjattava, milloin on päivitetty suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimintasuunnitelma äkillisissä kriiseissä sekä vaara- ja uhkatilanteissa.

Keskeiset oppilashuollon toimintatavat ja palvelut Teuvalla

Oppilashuollon tavoitteena Teuvalla on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä, hyvinvointia sekä oppilaiden ja huoltajien osallisuutta. Oppilashuollon tavoitteena on oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä koulunkäyntiin liittyvien muiden ongelmien ehkäiseminen, tunnistaminen, lieventäminen ja poistaminen mahdollisimman varhain. Kouluyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointi, terveellisyys ja turvallisuus, esteettömyys, yhteisöllinen toiminta sekä kodin ja koulun välinen yhteistyö ovat avainasemassa oppilashuollossa. Oppilashuoltotyössä ehkäistään ongelmien syntymistä ja turvataan varhainen tuki sitä tarvitseville. Oppilashuollolla edistetään oppilaan ja opiskelijan oppimista sekä tasapainoista kasvua ja kehitystä. Oppilashuoltotyön avulla huolehditaan, että koulun toiminta kokonaisuudessaan tukee ja edistää psyykkistä ja fyysistä terveyttä sekä sosiaalista hyvinvointia. Opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville. Lisäksi oppilaille ja heidän huoltajilleen tarjotaan joustavasti matalan kynnyksen oppilashuoltopalveluita kouluilla.

Oppilashuollon toiminta ja palvelut Teuvalla järjestetään niin, että oppilashuollosta muodostuu oppilaalle yhtenäinen jatkumo esiasteelta toiselle asteelle. Kuntatason suunnittelulla huolehditaan, että oppilashuolto ja kunnan muut lasten ja nuorten palvelut muodostavat toimivan kokonaisuuden sekä turvataan oppilashuoltopalveluiden yhdenvertainen saatavuus ja laatu. Kehittämistyössä ja arvioinnissa huolehditaan, että oppilashuoltotyön painotukset ennalta ehkäisevään yhteisölliseen työhön sekä toisaalta laadukkaisiin oppilashuoltopalveluihin voivat toteutua.

Oppilashuoltopalvelut

Oppilas on kouluterveydenhuollon palvelujen piirissä perusopetuksen ajan. Kouluterveydenhuollon palveluja antavat kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri. Oppilaan hyvinvointia ja fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveydentilaa ja toimintakykyä seurataan ja tuetaan koko ikäluokan kattavissa määrääkaikaisissa terveystarkastuksissa vuosittain. Kouluterveydenhuollossa pyritään löytämään oppilaan terveyttä ja hyvinvointia uhkaavat tekijät sekä tunnistamaan kunkin oppilaan yksilölliset terveyden edistämisen tarpeet. Toiminnalla tuetaan myös pitkäaikaisesti sairaan oppilaan omahoitoa. Ensimmäisen, viidennen ja kahdeksannen luokan oppilaille toteutetaan laaja terveystarkastus, johon kuuluu myös lääkärintarkastus. Huoltajat kutsutaan aina mukaan laajoihin tarkastuksiin. Huoltajan ja 15 vuotta täyttäneen oppilaan kirjallisella suostumuksella voidaan laajaan terveystarkastukseen sisällyttää myös opettajan arvio oppilaan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Oppilaan terveystiedot ovat luottamuksellisia ja ne kirjataan sähköiseen potilastietojärjestelmään.

Kuraattoripalvelut

Koulukuraattorityön tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin, myönteisen kokonaiskehityksen ja koulunkäynnin tukeminen sekä hyvinvoinnin edistäminen kouluyhteisössä sosiaalityön keinoin. Tavoitteellinen työskentely edellyttää jatkuvaa yhteistyötä ja vuorovaikutusta vanhempien, opettajien ja muiden lapsen/nuoren psykososiaaliseen verkostoon kuuluvien kanssa. Koulukuraattorityö on osa koulun oppilashuoltoa, joka koostuu kaikille koulussa työskenteleville kuuluvasta opetussuunnitelman mukaisesta oppilashuollosta sekä oppilashuollon palveluista, joita ovat koulukuraattorin, koulupsykologin ja kouluterveydenhuollon asiakastyö. Oppilailla on subjektiivinen oikeus edellä mainittuihin oppilashuollon palveluihin, perusopetuslaki 31§ (Finlex). Koulukuraattorityö on määritelty lastensuojelulaissa, lastensuojelulaki 9§ (Finlex). Kunnan tulee järjestää koulukuraattoripalveluita, jotka antavat kunnan perusopetuslaissa tarkoitetun esi-, perus- ja lisäopetuksen sekä valmistavan opetuksen oppilaille riittävän tuen ja ohjauksen koulunkäyntiin ja oppilaiden kehitykseen liittyvien sosiaalisten ja psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Palveluilla tulee edistää myös koulun ja kodin välisen yhteistyön kehittämistä. Koulukuraattori on koulun sosiaalityöntekijä. Työssä toimitaan opetus-, sosiaali- ja terveystoimen rajapinnoilla. Sosiaalisten ongelmien tunnistaminen ja niihin puuttuminen on olennainen osa koulun sosiaalityötä.

Koulukuraattorityössä pyritään asiakkaiden tilanteita jäsentämällä lisäämään heidän voimavarojaan ja etsimään myönteisiä ratkaisuja. Oppilaan opiskelu- ja elämäntilannetta tarkastellaan kokonaisvaltaisesti sekä yksilö-, perhe- että kouluyhteisön tasolla. Koulukuraattorityössä kiinnitetään huomiota oppilaiden arjen sujumiseen, toimintakykyyn ja vuorovaikutussuhteisiin. Lapsen etu koulun sosiaalityössä merkitsee sitä, että hänen sosiaaliset ja emotionaaliset tarpeensa huomioidaan ja hän tulee kuulluksi itseään koskevista asioista.

Kuraattorin työnkuvaan kuuluu:

- Oppilaan psykososiaalinen tukeminen (keskustelut, toiminnalliset menetelmät, ohjaus ja neuvonta)
- Yhteistyö huoltajien ja perheiden kanssa
- Sosiaaliset selvitykset ja arvioinnit
- Jatkotutkimuksiin ohjaaminen
- Työskentely luokkien ja oppilasryhmien kanssa (ryhmäyttäminen, teematunnit)
- Monihallinnollinen yhteistyö oppilasasioissa

Oppilashuoltosuunnitelman käyttö Teuvan kouluissa

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Siihen kirjataan

- opiskeluhuollon tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet;
- arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta;
- toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja opiskelijoiden varhaista tukea;
- tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta sekä opiskeluhuollon laadunarvioinnista.

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa oppilashuollon osuuden kirjaamisesta hyvinvointisuunnitelmaan.

Koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

Teuvan kunnan kaikille kouluille laaditaan yksi yhteinen koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma. Sitä päivitetään vähintään kerran lukuvuodessa. Suunnitelma tulee laatia yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilashuollon toimijoiden, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Suunnitelmaa laadittaessa sovitaan koulukohtaisista menettelytavoista, joilla koulun henkilöstö, oppilaat ja huoltajat ja tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Suunnitelmaa laadittaessa käytetään monipuolisesti tietoa kouluyhteisön tilanteesta ja hyvinvoinnista, pedagogisen tuen toteuttamisesta, oppilashuollon ja oppilashuoltopalveluiden toimivuudesta sekä palvelutarpeista. Olennaisia ovat oppilaiden ja huoltajien, pedagogisen tuen tiimin ja muun henkilöstön, oppilashuollon ammattihenkilöiden sekä keskeisten yhteistyökumppaneiden näkemykset ja arviot. Arvioinnissa hyödynnetään koulukohtaisia arviointituloksia, kouluterveyskyselyjä, laajojen terveystarkastusten yhteenvetoja, terveydellisten olojen tarkastuksia ja muuta koulukohtaisesti säännöllisesti koottavaa tietoa sekä asiakaspalautteita.

Opiskeluhuoltosuunnitelma

-erillinen linkki

Luku 9 Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, paikallisesti päätettävät asiat:

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon paikalliset, kieleen ja kulttuuriin liittyvät erityiskysymykset ja ratkaistaan, miten opetus järjestetään. Opetussuunnitelman laadinnassa tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä kyseisten kieli- ja kulttuuriyhteisöjen kanssa. Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- miten oppilaiden kieli, kielelliset valmiudet ja kulttuuri otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä ja miten opetus käytännössä järjestetään
- minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä tuetaan
- käytetäänkö oppimissuunnitelmaa oppilaan opiskelun tukena sekä mikä on oppimissuunnitelman rakenne ja keskeinen sisältö.

Kieli- ja kulttuuritietoinen koulumme (kuvateksti)

1. KULTTUURINEN MONINAISUUS

Oppilaiden jokapäiväisessä kohtaamisessa pyritään molemminpuoliseen kulttuurivaihtoon. Eri kieli- ja kulttuuriryhmien oppilaat osallistetaan ympäröivään kouluyhteisöön. Suomalaisen ja eteläpohjalaisen kulttuurin sekä muiden kulttuurien ominaispiirteitä ja perinteitä opitaan jokapäiväisessä arjessa. Tässä yhteistyössä hyödynnetään eri asiantuntijoita sekä eri yhteistyötahoja.

Mahdollisia toimintatapoja:

työpajat (ruoka, musiikki, vaatteet, kuvataide)

teemapäivät tai -viikot

etnisyys näkyväksi koulun seinille: taidetta, tuotoksia, tietoa

elävä kirjasto (jonkun alan asiantuntija lainataan luokkaan)

kummitoiminta

2. KODIN JA KOULUN YHTEISTYÖ

Yhteistyö kodin ja koulun välillä on kahdensuuntaista. Tulkkipalvelua on käytettävä, ellei yhteistä kieltä ole. Oppilasta ei saa käyttää tulkkina. Tieto suomalaisesta kasvatuskulttuurista ja Suomen koulujärjestelmästä välitetään huoltajille. Perheen kasvatuserinteet sekä koulunkäynnin oppimishistoria selvitetään.

Maahanmuuttajaoppilaan kasvua ja kehitystä sekä oppimista tuetaan tarvittaessa moniammatillisesti (kuraattori, terveydenhoitopalvelut, psykologi- ja perheneuvontapalvelut, mahdollinen traumaterapia).

3. OPETUSJÄRJESTELYT

3.1. MAAHANMUUTTAJAOPPILAAT

Perusopetukseen valmistava opetus

Maahanmuuttajaoppilas osallistuu perusopetukseen valmistavaan opetukseen aloittaessaan koulunkäynnin Suomessa. Opetushallitus on päättänyt 13.11.2015 perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista.

http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/opetussuunnitelmien_ja_tutkintojen_perusteet/perusopetus/valmistava_opetus

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma laaditaan maakunnallisena yhteistyönä. Opetuksen järjestäjä/koulu täsmentää valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa tarvittaessa.

kerhotoiminta

juhlapäivät

Nivelluokat

Oppilaat, joilla ei valmistavan opetuksen jälkeen ole riittäviä valmiuksia siirtyä suomenkieliseen perusopetukseen, jatkavat opiskelua nivelluokassa tai vahvasti tuettuna yleisopetuksen luokassa.

Maahanmuuttajaoppilaan oppimissuunnitelma

Maahanmuuttajaoppilaille ja maahanmuuttajataustaisille oppilaille laaditaan tarvittaessa perusopetuksessa maahanmuuttajaoppilaan oppimissuunnitelma.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2) -oppimäärän mukaan opiskelevat ne oppilaat, joiden äidinkieli ei ole suomi tai joiden suomen kielen taito ei ole kaikilla kielen osa-alueilla äidinkielen tasolla. S2-oppimäärä voidaan järjestää erillisenä opetuksena kokonaan tai osittain.

Perusopetuksen maahanmuuttajaoppilailla on oikeus S2-opetukseen.

Maahanmuuttajien tukiopetus ja erityisopetus

Oppilaalla on perusopetukseen tulon jälkeen oikeus saada maahanmuuttajien tukiopetusta.

Maahanmuuttajaoppilas on oikeutettu saamaan tavallista tukiopetusta ja erityisopetusta.

Oman uskonnon opetus

Etelä-Pohjanmaalla uskonnon opetus toteutetaan hybridi-mallina, jolloin oppilaat opiskelevat suurimman osan uskonnon ja elämänskatsomustiedon opinnoista yhdessä. Maakunnallisen linjauksen mukaan osa näistä opinnoista toteutetaan oman uskontokunnan mukaisena opetuksena.

Oman äidinkielen opetus

Oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta.

Ruotsin kieli

Maahanmuuttajaoppilasta ei voida vapauttaa ruotsin kielen opiskelusta kuin erityisen painavista syistä. On varmistettava, että oppilas ja huoltajat ymmärtävät, mitä vaikutuksia vapautuksella on jatko-opintoihin, työllistymiseen ja palkkaukseen.

Arviointi

Maahanmuuttajaoppilaan arviointi voi olla numeerista tai sanallista. Peruskoulun päättöarviointi on oltava numeroin. Arvioinnissa ei arvioida suomen kielen osaamista vaan aineenhallintaa. Oppilas voi osoittaa osaamistaan monin eri tavoin; kirjallisesti, suullisesti, piirtämällä tai elein. Kokeita laadittaessa on huomioitava, että oppilaalla on mahdollisuus osoittaa osaamisensa puutteellisesta kielitaidosta huolimatta. Oppilaan arviointi tapahtuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja eteläpohjalaisen opetussuunnitelman luvun 6 mukaisesti opetuksen järjestäjän linjaukset huomioiden.

3.2. ROMANIOPPILAAT

Suomen perustuslaissa on turvattu romanien oikeus oman kielen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Etelä-Pohjanmaalla tuetaan suvaitsevaisuuden ja hyvien etnisten suhteiden edistämistä sekä romanikulttuurin tuntemuksen lisäämistä. Kouluyhteisössä edistetään romanivähemmistön ja valtakulttuurin kohtaamista. Romanilasten koulunkäynnin tukemisessa painotetaan oppilaan ja hänen vanhempiansa vastaanottoa koulussa sekä romanikodin ja koulun yhteistyötä. Lakeuden Romanit ry toimii Etelä-Pohjanmaan alueella romanien etujärjestönä.

3.3. VIITTOMAKIELISET OPPILAAT

Viittomakieli on äänetön kieli, millä voi ilmaista itseään samalla tavoin kuin muilla puhutuilla kielillä. Siinä on esimerkiksi alueellisia murteita, juhlatyyliä sekä lasten jokeltelua kuten puhutuissa kielissä. Viittomakieliset voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisen perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oman äidinkielen (viittomakielen) avulla oppilaiden suomen kielen taitoa ja lisätä siten valmiuksia toimia erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä.

- Kuurojen liitto ry

3.4. SAAMELAISET

Saamelaisoppilaan identiteettiä tuetaan siten, että oppilaalla on mahdollisuus säilyttää yhteys kieleen ja kulttuuriin.

OHJEET

Opetuksen järjestäjä linjaa:

- **Miten oppilaiden kieli, kielelliset valmiudet ja kulttuuri otetaan huomioon opetuksen järjestämisessä ja koulutyössä?**
- **Miten opetus käytännössä järjestetään?**
 - o käytänteet maahanmuuttajaoppilaan oppimissuunnitelman laadintaan ja päivittämiseen.
 - o miten huomioidaan eri kieli- ja kulttuuriryhmien oppilaiden ja perheiden osallisuus eri tilanteissa.
 - o käytänteet tulkkauksen järjestämiseen
- **Minkälaisin toimenpitein oppilaiden kieli- ja kulttuuri-identiteetin kehittymistä tuetaan?**

Koulun opetussuunnitelmaan kirjataan:

Koulun täsmentää opetuksen järjestäjän linjauksia tarvittaessa koulun opetussuunnitelmaan.

Luku 10 Kaksikielinen opetus

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, paikallisesti päätettävät asiat Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa kaksikielistä opetusta jossakin muodossa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- kenelle kaksikielinen opetus on tarkoitettu ja mitkä ovat oppilaaksi oton periaatteet
- mikä on kielikylpykielen/kohdekielen sekä koulun opetuskielen tuntijako
 - mitkä oppiaineet tai oppiaineiden sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä/kohdekielellä; mikäli tilanne on tarpeen tarkistaa kunkin lukuvuoden osalta erikseen, opetussuunnitelmassa määritellään, miten tarkistus tehdään ja miten asia kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa
 - mitkä ovat kielikylpykielellä/kohdekielellä opettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet
 - mitkä ovat kielikylpykielen/kohdekielen ja tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain. Lisäksi varhaisen täydellisen kielikylvyn osalta päätetään ja kuvataan
 - mitkä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä. Lisäksi laajamittaisen kaksikielisen opetuksen osalta päätetään ja kuvataan
 - miten järjestetään sellaisten lyhytaikaisesti Suomessa asuvien oppilaiden opetus, jotka eivät pysty opiskelemaan opetuskielellä eivätkä kohdekielellä
 - käytetäänkö oppilaaksi otossa soveltuvuuskokeita ja mikä niiden vaikutus on oppilaaksi ottoon.

Kaksikielinen opetus on tarkoitettu oppilaalle joka on kiinnostunut opiskelemaan eri oppiaineita muullakin kielellä kuin koulun opetuskielellä. Kaksikielisen opetuksen kohdekielestä ja opetuksen järjestämisestä päätetään Etelä-Pohjanmaalla kuntakohtaisesti.

Kaksikielinen opetus Etelä-Pohjanmaalla perustuu maakunnallisiin arvosteemoihin (lisätään helakuvioon):

Opimme - We learn

- Elinikäinen kielten oppiminen

Tunnumme - We feel

- Vuorovaikutus a kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostaminen

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Toimimme - We act

- Aktiivisuus ja toiminnallisuus

Iloitsemme - We rejoice

- Monipuoliset työtavat ja oppimisen ilo

Laaja-alainen osaaminen kaksikielisessä opetuksessa

1. Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Aiheiden käsittely kahdella kielellä aktivoi oppimaan oppimisen taitoja. Oppilas yhdistää oppimiaan asioita ja ymmärtää niiden välisiä riippuvuussuhteita. Opettaja ohjaa oppilaita uusiin ratkaisuihin ja rohkaisee oppilasta selviämään epävarmuutta aiheuttavista tilanteista.

Kaksikielisessä opiskelussa korostuu käsitteiden ymmärtämisen tärkeys. Opettajan tehtävänä on tarjota ymmärtämistä edistäviä tukirakenteita ja malleja opiskelustrategioiden kehittämiseksi.

Vuorovaikutteiset ja toiminnalliset työtavat korostuvat ja vahvistavat oppilaan tietoisuutta itsestään oppijana kahdella kielellä opiskeltaessa.

2. Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Kaksikielinen opetus tukee oppilaan kielten oppimista sekä erilaisten kulttuurien arvostamista. Opetuksen suunnittelussa huomioidaan aktiivisesti kulttuurisen osaamisen merkitys.

Opetuksessa korostuu yhteistoiminnallisuus; vuorovaikutus on olennainen osa oppimista vieraalla kielellä. Kaksikielisessä opetuksessa tuetaan oppilasta kehittymään monipuoliseksi kielenkäyttäjäksi sekä äidinkielellä että kohdekielellä. Erilaiset ilmaisun muodot, kuten esimerkiksi draaman keinot, tukevat tätä tavoitetta.

3. Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilaan oma vastuu asioiden ymmärtämisestä korostuu asiasisältöjä opiskeltaessa kahden eri kielen kautta yleisopetuksen tuntimäärän mukaisesti. Elämännhallintataitojen osuus korostuu ja jokainen vaikuttaa toiminnallaan omaan ja toistensa hyvinvointiin.

4. Monilukutaito

Kaksikielisessä opetuksessa käytetään runsaasti vieraskielisiä verkkolähteitä ja mediaa. Oppilasta kannustetaan kriittiseen ajatteluun ja monipuoliseen tekstien tuottamiseen ja tulkintaan.

Monimuotoisia tekstejä hyödynnettäessä korostuu kulttuuristen yhteyksien ymmärtäminen. Oppilas oppii viestinnän käyttämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taitoja eri kielillä.

5. Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Tieto- ja viestintäteknologiset taidot kehittyvät hyödynnettäessä esim. vieraskielisiä oppimispelejä ja verkkosivustoja opetuksen välineinä. Sähköisen materiaalin käyttö korostuu kaksikielisen opetuksen osana. Oppilas oppii käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa myös kansainvälisessä vuorovaikutuksessa sekä ymmärtää sen mahdollisuuksia ja riskejä globaalisesti.

6. Työelämätaidot ja yrittäjyys

Yhteistyö muiden oppilaiden kanssa projektitöiden ja ryhmätoiminnan avulla tukee vastuunottoa yhteisistä asioista. Tämä on osa yrittäjämäistä toimintatapaa ja työelämätaitojen kehittymistä. Oppilasta kannustetaan ja ohjataan pitämään yllä yritteliästä otetta koulutyöhön, mikä on tärkeää opiskeltaessa kaksikielisellä luokalla. Oppilasta rohkaistetaan suhtautumaan muutokseen ja uudenlaisiin tilanteisiin avoimesti ja luontevasti. Mahdollisuus vahvaan kielitaitoon tukee oppilaan jatko-opiskelua ja työllistymistä.

7. Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Ilmaisun ja vuorovaikutuksen merkitys korostuu opiskeltaessa kaksikielisellä luokalla, mikä kehittää valmiuksia omien näkemysten ilmaisemiseen rakentavasti. Oppilaat oppivat osallistumaan oman opiskelunsa suunnitteluun ja yhteisön toimintaan. Kaksikielisessä opiskelussa korostuu kulttuurinen näkökulma ja globaaliasvatuksen tavoitteet. Näiden toteuttaminen luo edellytyksiä myös kestävän tulevaisuuden rakentamiselle.

Ohjeet:

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa kaksikielistä opetusta jossakin muodossa, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa

- kenelle kaksikielinen opetus on tarkoitettu ja mitkä ovat oppilaaksi oton periaatteet
- mikä on kielikylpykielen/kohdekielen sekä koulun opetuskielen tuntijako
- mitkä oppiaineet tai oppiaineiden sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä/kohdekielellä; mikäli tilanne on tarpeen tarkistaa kunkin lukuvuoden osalta erikseen, opetussuunnitelmassa määritellään, miten tarkistus tehdään ja miten asia kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa
- mitkä ovat kielikylpykielellä/kohdekielellä opetettavien oppiaineiden keskeiset kielelliset tavoitteet
- mitkä ovat kielikylpykielen/kohdekielen ja tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain.

Lisäksi varhaisen täydellisen kielikylvyn osalta päätetään ja kuvataan

- mitkä äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen sisältöalueet opetetaan koulun opetuskielellä ja mitkä kielikylpykielellä.

Lisäksi laajamittaisen kaksikielisen opetuksen osalta päätetään ja kuvataan

- miten järjestetään sellaisten lyhytaikaisesti Suomessa asuvien oppilaiden opetus, jotka eivät pysty opiskelemaan opetuskielellä eivätkä kohdekielellä
- käytetäänkö oppilaaksi otossa soveltuvuuskokeita ja mikä niiden vaikutus on oppilaaksi ottoon.

LUKU 11 ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSEEN TAI KASVATUSOPILLISEEN JÄRJESTELMÄÄN PERUSTUVA PERUSOPETUS

11.2 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma voi olla järjestäjäkohtainen tai yksikkökohtainen tai näiden yhdistelmä opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustopilliseen järjestelmään perustuva paikallinen opetussuunnitelma voi olla omaleimainen opetuksen järjestämislavan ja valtioneuvoston asetuksen määrittämissä rajoissa. Opetussuunnitelma ei voi olla ristiriidassa perusopetuslain ja -asetusten, tavoitteita ja tuntijakoa koskevan valtioneuvoston asetuksen tai perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kanssa.

Opetuksen järjestäjän tulee päättää ja kuvata opetussuunnitelmassa sen lisäksi mitä tämän perusteasiakirjan muissa luvuissa määrätään

- Erityiseen maailmankatsomukseen perustuva opetuksen osalta
 - o mitkä ovat erityiseen maailmankatsomukseen perustuvat, perusopetuksen arvoperustaa sekä tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä täydentävät näkökulmat
 - o miten nämä näkökulmat näkyvät toimintakulttuurissa ja työskentelytavoissa
 - o miten ko. maailmankatsomukseen perustuvia arvoja, tietoja, taitoja ja valmiuksia painottavaa opetusta toteutetaan läpäisyperiaatteella eri oppiaineiden ja oppimiskokonaisuuksien opetuksessa.
- Erityiseen kasvatustopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen osalta
 - o mitkä ovat erityiseen kasvatustopilliseen järjestelmään perustuvat näissä opetussuunnitelman perusteissa määritellyt perusopetuksen pedagogisia linjauksia täydentävät pedagogiset periaatteet ja ratkaisut
 - o miten nämä näkyvät toimintakulttuurissa ja työskentelytavoissa sekä eri oppiaineiden ja oppimiskokonaisuuksien opetuksessa.

12 Valinnaisuus perusopetuksessa Etelä-Pohjanmaalla

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (T&T)

- Alakoulussa taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista yksi viikkotunti on sidottu käsityöhön vuosiluokilla 3, 5 ja 6.
- Vuosiluokille 4, 5, 6, 8 ja 9 taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit voi vapaasti sijoittaa koulukohtaisesti taide- ja taitoaineisiin tai antaa oppilaan valittavaksi (valinnaisuudeksi koulun tarjoamien taide- ja taitoaineiden oppimiskokonaisuuksina).

Valinnaiset aineet (VAL)

- Oppilaan valinnaisuutta on vuosiluokilla 4, 5 ja 6 yksi viikkotunti. Vuosiluokilla 8 ja 9 kolme viikkotuntia.
- Valinnaiset aineet ovat oppilaiden todellista valintaa.
- Valinnaiset aineet tarjotaan joustavasti koulun vahvuuksien ja resurssien mukaan.
- Valinnaiset aineet voivat olla eripituisia ja -laajuisia oppikokonaisuuksia.
- Valinnaisia aineita voidaan käyttää painotetun opetuksen toteuttamiseen (esim. musiikkipainotteinen opetus, yrittäjämäinen toimintatapa, osallisuus)
- Alakoulussa yhden valinnaisen aineen tulee tukea yrittäjämäinen toimintatapa -ajatusta.

Teuvalla yrittäjämäinen toimintatapa kulkee taustalla kaikissa valinnaisaineissa. Kurssikuvauksissa kerrotaan, minkälaisissa asioissa yrittäjämäinen toimintatapa tulee esiin. Yrittäjämäinen toimintatapa on tarkemmin maakunnallisen työryhmän laatimassa kuvauksessa.

- Oppilaalle tulee tarjota riittävä tuki valinnaisissa aineissa.

Valinnaiset aineet toteutetaan käyttämällä monipuolisia ja ajankohtaisia sisältöjä/ilmiöitä/teemoja. Valinnaisuus voi liittyä mihin tahansa yksittäiseen oppiaineeseen –myös taide- tai taitoaineisiin tai kieliin - useampiin oppiaineisiin tai suoraan esimerkiksi laaja-alaiseen osaamiseen. Valinnaisten aineiden toteuttamisessa voidaan hyödyntää opettajavaihtoa eri koulujen välillä. Valinnaiset aineet voi suunnitella toteutettavaksi useamman vuosiluokan yhdistelmänä.

Opettajien omaa osaamista hyödynnetään ja valinnaiskurssit muodostetaan koulun omista resursseista käsin. 4-6 luokkalaiset ajatellaan yhtenäisenä ryhmänä, joille valitaan kyläkouluissa 3 valintamahdollisuutta ja Yhtenäiskoulun luokilla 4-6 oppilasmäärästä riippuen 5-7 valintamahdollisuutta. Yläkoulu noudattaa pääosin maakunnallista mallia.

Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät

Opetuksen järjestäjä päättää, tarjoaako se kaikille yhteisten kieliopintojen lisäksi mahdollisuuden kielten valinnaisiin opintoihin. Valinnaisten kielten opiskelu on oppilaille vapaaehtoista.

Teuvalla ei tarjota vieraiden kielten vapaaehtoisia ja valinnaisia oppimääriä

Valinnaisaineista luokilla 4-6 kirjataan oppilaan suorittamat valinnaisainekokonaisuudet. Yläkoulussa alle kahden vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan sanallisesti. Kahden tai useamman vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan yläkoulussa numeerisesti.